

IZ NAŠIH ENOT

Izbor za pripadnike specialnih sil

PREDSTAVLJAMO

Kongres gorskega
bojevanja v Sloveniji

Marko Pišlar

MAISTER KOT NAVDIH
IN VZOR

Ob državnem prazniku, dnevnu Rudolfa Maistra, je po različnih krajih po Sloveniji potekalo več slovesnosti, s katerimi so počastili spomin na generala Maistra in njegove borce. Maistrova osebnost in njegova hrabra dejanja so danes lahko navdih ter vzor mlajšim generacijam.

Maistrov bojni duh s predanostjo, domoljubjem, profesionalnostjo in močno medsebojno povezanostjo pri opravljanju nalog doma ter v tujini vsak dan izkazujejo tudi številni pripadniki Slovenske vojske. Po generalu Maistru je poimenovana mariborska vojašnica, v kateri je sedež 72. brigade, ki praznuje dan enote prav v spomin na Maistra in njegove borce. Ti so 23. novembra 1918 razorožili nemško varnostno stražo in jo razpustili, s čimer je bil k Sloveniji priključen večji del slovenskega narodnostnega ter govornega območja Štajerske in Koroške.

Krepitvi domoljubja, ki ga simbolizira general Maister s svojimi borci, pa je bila namenjena letošnja promocijska prireditev V službi domovine, ki je na celjskem sejmišču potekala že drugič v organizaciji Slovenske vojske. Več kot tri tisoč dijakinj in dijakov zaključnih letnikov srednjih šol iz vse Slovenije, predvsem pa s štajerskega konca, je v treh dneh lahko spoznavalo vojaški poklic in slovenski nacionalnovarnostni sistem ter se seznanilo z različnimi oblikami sodelovanja s Slovensko vojsko. To je v času, ko je Slovenska vojska pred velikimi kadrovskimi izzivi, še kako pomembno.

4
V BRUSLJU O VOJAŠKI
PODPORI MISIJE EU
ZA UKRAJINO

Zasedanje Sveta EU za zunanje zadeve v formatu obrambnih ministrov

14
SPECIALNE SILE
POPOLNJUJEJO
SVOJE VRSTE

Na Kočevskem potekal izbor za pripadnike specialne enote

30
TRIDESET LET
72. BRIGADE

V Mariboru proslava ob dnevni brigade in Rudolfa Maistra

6
NOVE ZMOGLJIVOSTI
ZA GAŠENJE IZ ZRAKA

Poleg novih vodnih bombnikov dokup modula za gašenje za letalo Spartan

18
ZAVEDAMO SE, DA JE
NAJPOMEMBNEJŠA VARNOST

Na misiji v Iraku šesti slovenski kontingent

42
PRVO LETO VOJAŠKE
GLASBENE SKUPINE NABOJ

Ljubiteljski glasbeniki nastopajo za pripadnike Slovenske vojske

10
SLOVENSKA VOJSKA
IMA NAJBOLJŠEGA
INŠTRUKTORJA REŠEVANJA

Pogovor z višjim vojaškim uslužbencem XII. razreda Zlatkom Kvržičem

22
FIZIČNE IN
PSIHOLOŠKE
PRIPRAVE GORNIŠTVA

V Sloveniji četrti mednarodni kongres vojaškega gorništv

V BRUSLJU O VOJAŠKI PODPORI MISIJE EU ZA UKRAJINO

BESEDILO SSK
FOTO Svet EU

Visoki predstavnik EU Borrell je udeležence seznanil z vojaško podporno misijo EU za Ukrajino.

V

Bruslju je 15. oktobra potekalo zasedanje Sveta EU za zunanje zadeve v formatu ministrov za obrambo, ki se ga je udeležil državni sekretar na obrambnem ministrstvu dr. Damir Črnčec. V ospredju razprav so bile obrambne zmogljivosti EU.

O MISIJAH IN ZMOGLJIVOSTIH ZA HITRO NAPOTITEV

Visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko Josep Borrell je obrambne ministre v uvodu seznanil z vojaško podporno misijo EU za Ukrajino, za katero so zunanji ministri potrdili sklep o začetku njene izvajanja. Misija EU v Ukrajini bo dvoletna in brez izvršilnih pooblastil, potekala pa bo na ozemlju držav članic EU. Namenjena bo usposabljanju ukrajinskih oboroženih sil, in ne operativnim nalogam. »Slovenija misijo razume kot osrednjo platformo za usposabljanje ukrajinskih oboroženih sil na evropski ravni, s sodelovanjem na misiji pa bo naša država povečala dosedanje politično-diplomatsko, materialno-finančno, humanitarno in vojaško podporo ob hkratnem zavzemanju za mirno rešitev konflikta,« je poudaril Črnčec in dodal, da namerava Slovenija sodelovati v aktivnostih usposabljanja in v poveljniško-štabnih strukturah misije. Ministri so govorili tudi o morebitni vojaški misiji v podporo oboroženim silam Nigra, saj je regija Sahel pomembna za varnost EU, tako z vidika boja proti terorizmu kot tudi nezakonitih migracij ter varovanja človekovih pravic v regiji. Glede pomorske operacije EU Atalanta so udeleženci podprli možnost njenega preoblikovanja v operacijo za zagotavljanje pomorske varnosti. Obrambni ministri so pregledali napredek pri vzpostavljanju zmogljivosti EU za hitro napotitev, opredeljenih v uvedbi marca letos sprejetega

strateškega kompasa. Temeljijo na revidiranem konceptu bojnih skupin EU, pri čemer bodo vojaške sile s približno 5000 pripadniki opremljene z različnimi zmogljivostmi. Pripravljena sta dva operativna scenarija, ki sta del predhodnega vojaškega načrtovanja, in sicer za naloge reševanja in evakuacije ter za začetno fazo stabilizacije. Sledilo je poročanje o obrambnem paketu Evropske komisije, in sicer o novem akcijskem načrtu o vojaški mobilnosti in skupnem poročilu o politiki EU o kibernetiki obrambi.

TUDI O OBRAMBNIH POBUDAH, KI OBRAVNAVAJO RAZVOJ ZMOGLJIVOSTI EU

V osrednjem delu zasedanja so ministri razpravljali o obrambnih pobudah EU, ki obravnavajo razvoj zmogljivosti. Namen razprave je bil poiskati načine, kako bolje in skupaj izkoristiti trenutne obrambne pobude EU ter premostiti pomanjkljivosti med njihovim izvajanjem in potrebami, ki izhajajo iz operativnih obveznosti EU. S strateškim kompasom so se države članice namreč strinjale glede potreb, kako skupaj, več in bolje vlagati v zmogljivosti in inovativne tehnologije, zapolniti strateške obrambne pomanjkljivosti ter zmanjšati tehnološko in industrijsko odvisnost. Evropska komisija je zato maja letos predstavila skupno sporočilo o analizi pomanjkljivosti v naložbah v obrambo ter predlagala nadaljnje ukrepe glede krepitve evropske obrambne industrijske in tehnološke baze. Namen te analize je pomagati državam članicam EU, da, tudi čez spodbujanje evropskega pristopa, vlagajo v obrambo s skupnimi nabavami vojaške opreme in strateškim načrtovanjem obrambe.

Ministri so pozdravili delo delovne skupine za obrambno industrijo in pozvali k čim hitrejši uskladitvi uredbe o vzpostavitvi okrepljene evropske obrambne industrije čez akt o skupnem javnem naročanju. Uskladitev bo omogočila financiranje medsebojnega sodelovanja pri skupnih obrambnih naročilih. Prav tako so se zavzeli za skupne projekte na tem področju na podlagi poziva Evropske obrambne agencije glede nujnih potreb po strelivu in osnovni vojaški opremi. Strinjali so se, da je stalno strukturno sodelovanje na obrambnem področju skupaj z drugimi obrambnimi pobudami EU, kot so usklajeni letni pregled na obrambnem področju, evropski obrambni sklad in načrt za razvoj zmogljivosti, pomembni za doseganje višje ravni ambicij in zapolnjevanje

Podpis projektnega dogovora o vojaškem operativnem omrežju za odzivanje na računalniške in omrežne grožnje

pomanjkljivosti med njihovo uvedbo in operativnimi potrebami EU. Podprli so usklajena prizadevanja za uporabo virov in zagotavljanje sinergij z Natom. Na delovnem kosilu o ruski vojaški agresiji v Ukrajini, ki sta se ga udeležila tudi generalni sekretar Nata Jens Stoltenberg in ukrajinski obrambni minister Oleksij Reznikov, so ministri razpravljali predvsem o vojaških vidikih vojne ter pomoči Ukrajini, vključno z vojaško pomočjo. Govorili so tudi o širših posledicah ruske nezakonite invazije na Ukrajino ter njenih posledicah za ves svet in regijo ter območja operativnega delovanja EU, od Zahodnega Balkana do vzhodne in južne sosesčine ter Afrike. Državni sekretar Črnčec je povedal, da je ta vojna približala EU in Nato ter da je pomembno ohraniti politični zagon in komplementarni pristop. Izpostavil je še pomen ohranjanja pozornosti na posledice ruske invazije na Ukrajino po vsem svetu.

POTRDILI NAČRT DELA EVROPSKE OBRAMBNE AGENCIJE

V okviru zasedanja je potekal sestanek usmerjevalnega odbora Evropske obrambne agencije, na katerem so obrambni ministri potrdili proračun agencije za leto 2023 in triletni načrt delovanja Evropske obrambne agencije. Izmenjali so tudi mnenja o ugotovitvah poročila za leto 2022 o usklajenem letnem pregledu obrambe in njegovih priporočilih. Pred zasedanjem usmerjevalnega odbora so nekatere države članice podpisale projektni dogovor o vojaškem operativnem omrežju za odzivanje na računalniške in omrežne grožnje oziroma incidente, med njimi je bila tudi Slovenija. Glavna cilja tega dogovora, pri katerem namerava sodelovati 26 držav članic, sta spodbujanje izmenjave informacij in izboljšanje odzivanja na kibernetične grožnje v obrambnih strukturah EU in državah članicah, vključno s strukturami, ki so povezane z operacijami in misijami pod vodstvom EU.

NOVE ZMOGLJIVOSTI ZA GAŠENJE IZ ZRAKA

BESEDILO SSK
FOTO Goran Krošelj

Vlada se je na redni seji v četrtek, 27. oktobra, seznanila s programom vzpostavitve namenske zmogljivosti za podporo gašenju iz zraka. Zaradi podnebnih sprememb je namreč Slovenija vsako leto bolj ogrožena zaradi požarov v naravi, zato je treba gasilcem in drugim reševalnim enotam pri spoprijemanju z ognjenimi zublji zagotoviti ustrezne zmogljivosti za gašenje iz zraka. Program vzpostavitve namenske zmogljivosti za podporo gašenju iz zraka je bil predlagan na podlagi analize različic, ki opredeljuje možnost nakupa manjših letal za boj proti požarom iz zraka z zmogljivostjo odmeta 3000 litrov vode ter možnost vzpostavitve zmogljivosti z nakupom specializiranih amfibijskih letal oziroma rabljenih letal.

NAKUP ŠTIRIH MANJŠIH LETAL ZA BOJ PROTI POŽAROM

Za uspešno delovanje bo treba vzpostaviti svojo zmogljivost, in sicer enoto za gašenje požarov iz zraka, ter jo umestiti v sistem zaščite in reševanja, pridobiti ter usposobiti ustrezen kader, poskrbeti za tehnično vzdrževanje in zagotoviti ustrezno letališko infrastrukturo za nova letala. Poleg tega bo treba pripraviti načrte za delovanje ter po potrebi zagotoviti ali dopolniti zakonske oziroma podzakonske podlage za zajemanje vode iz vodnih virov v Sloveniji ter za vzletanje in pristajanje letal na ustreznih vodnih površinah. Glavna letalska baza za to zmogljivost bi bilo vojaško letališče v Cerkljah ob Krki, kar bi omogočalo racionalizacijo pri vzdrževanju letal in usposabljanju. Med požarno sezono pa bi bila letala premeščena na letališča, ki ležijo bližje območjem z večjo požarno ogroženostjo, kot sta Divača in Ajdovščina. Ministrstvo za obrambo je predlagalo nakup štirih manjših letal za boj proti požarom, in sicer z možnostjo nakupa dodatnih dveh, kar pomeni opsijsko skupno do šest letal. Ocenjena vrednost nakupa štirih letal v letih 2023–2024 znaša 21.645.958 evrov z davkom na dodano vrednost, ob nakupu šestih letal pa je ocenjena vrednost naložbe v letih 2023–2025 31.845.683 evrov z davkom na dodano vrednost.

KREPITEV ZMOGLJIVOSTI ZA GAŠENJE IZ ZRAKA ČEZ MEHANIZEM EU ZA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE

Republika Slovenija je na poziv Evropske komisije tudi zainteresirana, da čez mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite (rescEU) pristopi k nakupu srednje teškega helikopterja, ki bo opremljen z vrečo za gašenje z zmogljivostjo 3000 litrov. Ta helikopter bo sicer namenjen predvsem za gašenje gozdnih požarov iz zraka v okviru stalnih zmogljivosti mehanizma Evropske unije za gašenje gozdnih požarov iz zraka (angl. Areal Forest Firefighting – AFFF), zunaj požarne sezone pa bodo z njim opravljali številne naloge zaščite reševanja in pomoči na nacionalni

ravni. Hkrati ob tem pozivu je Slovenija zainteresirana, da bi v požarni sezoni 2023 čez mehanizem Evropske unije gostila dve najeti amfibijski letali za gašenje Air Tractor AT-802F Fire Boss, in sicer po sistemu najema letala skupaj s posadko. Ti opciji v večinskem deležu sofinancira Evropska komisija in sta primarno namenjeni za mednarodno pomoč, zato se v tem programu štejeta kot dodatna zmogljivost ob večjih požarih v Sloveniji.

DOKUPILI MODUL ZA GAŠENJE ZA PRIHAJAJOČE LETALO SPARTAN

Vlada Republike Slovenije je na isti seji sprejela tudi sklep, da se v veljavnem Načrtu razvojnih programov 2022–2025 spremeni vrednost projekta Taktično transportno letalo. Za ta projekt je Ministrstvo za obrambo vladi predlagalo spremembo vrednosti, in sicer z izhodiščnih 72.012.622 evrov z davkom na dodano vrednost na 87.844.412 evrov. Transportno letalo C-27J Spartan bo v prvi fazi omogočalo prevoz osebja in tovora Slovenske vojske na območje delovanja, logistično podporo elementov Slovenske vojske ter izveliko oziroma reševanje izoliranega vojaškega osebja in državljanov Republike Slovenije. Z nadgradnjo zrakoplova s tako imenovanim modulom za gašenje iz zraka (angl. Modular Aerial Fire Fighting System) pa bo pridobljen nov sistem za gašenje požarov iz zraka, kar bo predvidoma

Slovensko letalo C-27J Spartan bo omogočalo gašenje iz zraka.

zagotovljeno do vključno leta 2024. Prav nakup dodatne opreme za gašenje za ta zrakoplov in njena vgradnja ter certifikacija in pridobitev dovoljenja za uporabo sistema so glavni razlogi za spremembo vrednosti projekta.

SLOVENIJI HRVAŠKE IZKUŠNJE ZA GAŠENJE Z LETALI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Na povabilo slovenskega obrambnega ministra Marjana Šarca je bil 7. in 8. novembra na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji minister za obrambo Republike Hrvaške dr. Mario Banožić. Obisk je bil namenjen zlasti krepitvi dvostranskega in regionalnega sodelovanja na obrambno-vojaškem področju. Srečanje pa je bilo tudi priložnost za izmenjavo stališč in mnenj o trenutnih političnih ter varnostnih razmerah na Zahodnem Balkanu in v Ukrajini, sodelovanju držav v okviru Nata in Evropske unije ter v mednarodnih operacijah in na misijah, zlasti na Zahodnem Balkanu.

Začetek uradnih pogovorov je bil namenjen dvostranskemu sodelovanju na obrambnem področju ter sodelovanju med vojskama obeh držav. Sogovornika sta se strinjala, da državi na obrambno-vojaškem področju zelo dobro sodelujeta. Minister Šarec se je posebej zahvalil hrvaškemu kolegu za podporo in pomoč hrvaških letal pri gašenju julijskega požara na goriškem Krasu, ki je bil največji v zgodovini Slovenije. Hrvaški obrambni minister je ob tem poudaril, da je Hrvaška še naprej pripravljena na izmenjavo izkušenj glede gašenja požarov v naravi z letali za gašenje, saj bo tudi Slovenija kupila taka letala. Sogovornika sta se strinjala, da se mora sodelovanje na obrambno-vojaškem področju, ki temelji na skupnih vrednotah dveh sosednjih držav, še okrepiti. Nadaljevali bodo s skupnimi vojaškimi vajami in usposabljanji, kar je še posebej pomembno za razvoj ter interoperabilnost obeh držav kot članic zavezništva. Vojski obeh držav redno sodelujeta v okviru vaj Jadranski

Minister Šarec je hrvaškega kolega Banožića sprejel z vojaškimi častmi.

udar, hrvaški vojaki pa so se pred kratkim vrnili z vaje Preskok. Začeli so se tudi že pogovori o skupnem sodelovanju na vaji Defender 23 prihodnje leto. Minister Šarec je izpostavil predlog za sklenitev splošnega sporazuma glede vaj in usposabljanj, ki bi pripomogel k hitrejšemu in učinkovitejšemu načrtovanju ter posledično tudi k izvedbi vaj in usposabljanj. Ob tem je omenil ponovno vzpostavitev sodelovanja med vojaškima muzejema obeh držav, da bi se dvignila kakovost dela pri varovanju vojaške dediščine in preučevanju vojaške zgodovine.

Ministra sta v nadaljevanju pogovorov izmenjala tudi poglede na regionalno sodelovanje, ki je zelo pomembno za krepitev zaupanja in varnosti v širši regiji. Državi sodelujeta v več regionalnih pobudah, kot so Pobuda za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope (CEDC), Jadranska listina (A-5) in Pobuda za sodelovanje obrambnih ministrstev Jugovzhodne Evrope (SEDM). Dobro pa je tudi sodelovanje v okviru mednarodnih operacij in misij. Kot je poudaril minister Šarec, Zahodni Balkan ostaja prednostna naloga Slovenije, zato bodo okrepili vojaško navzočnost na Kforjevi misiji na Kosovu ter v okviru misije Althea v Bosni in Hercegovini. Ta regija je pomembna tudi za Hrvaško, saj je na Kosovu trenutno 147 pripadnikov hrvaške vojske. Ker sta državi zaveznici v Natu, sta ministra posebno pozornost namenila tudi vojni v Ukrajini. Državi sta se zavezali k nadaljnji pomoči Ukrajini, obenem pa se je Slovenija priključila tudi pobudi Zaščita evropskega neba. Zaradi vojne v Ukrajini sta ministra izpostavila tudi nujno močno partnerstvo med Natom in Evropsko unijo. Obenem je minister Šarec ocenil, da narava konflikta v Ukrajini zahteva dodatne naložbe za raziskave in razvoj. Nujni so tudi naložbe v obrambo in posodobitev vojsk ter obrambne reforme in razvoj novega obrambnega koncepta.

KREPITEV MIRU IN VARNOSTI V REGIJI JUGOVZHODNE EVROPE

BESEDILO SSK

FOTO Pobuda za sodelovanje obrambnih ministrstev Jugovzhodne Evrope

Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Rudi Medved se je 16. in 17. novembra v Sofiji v Bolgariji udeležil dvodnevnega ministrskega srečanja Pobude za sodelovanje obrambnih ministrstev Jugovzhodne Evrope (angl. Southeastern Europe Defence Ministerial – SEDM). V pobudi deluje petnajst držav in ena opazovalka, Slovenija je polnopravna članica od začetka delovanja pobude.

Ministrsko zasedanje se je začelo z uvodnim nagovorom bolgarskega obrambnega ministra Dimitarja Stojanova. Sledil

je pregled aktivnosti pobude, pri čemer je bilo poudarjeno obdobje od zadnjega ministrskega srečanja, ki je leta 2021 potekalo v Skopju v Severni Makedoniji. V nadaljevanju so vodje delegacij predstavili svoj pogled na delovanje pobude in njen razvoj v prihodnosti ter na vpliv vojne v Ukrajini na regionalno varnost. Državni sekretar Medved je na srečanju potrdil slovensko zavezanost k večstranskemu sodelovanju v okviru pobude ter podpril krepitev miru, varnosti in stabilnosti ter utrjevanje dialoga in zaupanja v regiji Jugovzhodne Evrope. Po njegovih besedah pobuda ostaja pomemben forum za razpravo o varnostnih izzivih v širši Jugovzhodni Evropi. Glede vojne v Ukrajini je izpostavil, da zagotovo vpliva na naše dojemanje varnosti ter tudi na naša dejanja v prihodnosti. »Pobuda za sodelovanje obrambnih ministrstev Jugovzhodne Evrope in druge regionalne pobude ne smejo biti izključene iz teh procesov,« je še poudaril državni sekretar in dodal, da Slovenija obsoja rusko agresijo na Ukrajino ter podpira neodvisnost, suverenost in ozemeljsko celovitost Ukrajine znotraj mednarodno določenih meja ter pravico Ukrajine do samoobrambe. Zasedanje se je končalo s sprejetjem ministrske izjave.

S SPREMEMBAMI DO VEČJEGA ZANIMANJA ZA VSTOP V VOJSKO

BESEDILO SSK

Člani Odbora za obrambo Državnega zbora so v okviru rednih obiskov Ministrstva za obrambo 16. novembra obiskali Veščinski center v vipavski Vojašnici Janka Premrla Vojka.

To je bil že drugi obisk članov odbora v obrambnem resorju v tem mandatu. Med obiskom v Vipavi so se seznanili s poslanstvom, strukturo in glavnimi nalogami Veščinskega centra. Poveljnik centra podpolkovnik Jurij Raduha je povedal, da se je število kandidatov na temeljnem vojaškem strokovnem usposabljanju kljub ukrepom, ki so bili povezani z epidemijo covid-19, precej povečalo lani, ko je ministrstvo zagotovilo dodatna sredstva,

številka pa tudi letos ostaja visoka. Trenutno je v centru na usposabljanju več kot 170 kandidatov. Program usposabljanja so lani posodobili, pri čemer so bolj poudarjene vsebine, kot so bojno plavanje, plezanje in spuščanje po vrvi, borilne veščine in drugo. Kandidatom omogočajo tudi pripravo za vozniški izpit in opravljanje vozniškega izpita B-kategorije, prav tako lahko posamezne faze temeljnega vojaškega usposabljanja opravljajo z vmesnimi prekinitvami. Vse to pozitivno vpliva na zanimanje mladih za vstop v Slovensko vojsko. O še drugih sistemskih rešitvah pa se je vodstvo obrambnega resorja in vojske pogovarjalo tudi s poslanci. Minister Marjan Šarec je med možnostmi navedel zagotovitev zmogljivosti za izvajanje poletnih oziroma zimskih taborov za vse mlade, ki se prijavijo, ter zaposlovanje posameznikov s končano osnovno šolo, ob njihovi zavezi, da opravijo srednješolsko izobraževanje. Gre za predlog, ki ga predvideva novela Zakona o službi v Slovenski vojski. Ta je trenutno v javni razpravi in medresorskem usklajevanju. Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš pa je izpostavil tudi prizadevanja, da znotraj ministrstva pospešijo predzaposlitvene postopke. Člani odbora so nato spremljali nekatere vsebine iz temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja, obisk pa končali z ogledom Vojnega muzeja Vipava – Soška fronta 1915–1917.

SLOVENSKA VOJSKA IMA NAJBOLJŠEGA INŠTRUKTORJA REŠEVANJA

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič in osebni arhiv Zlatka Kvržiča

Glavni zdravstvenik Vojaške zdravstvene enote višji vojaški uslužbenec XII. razreda Zlatko Kvržič je prejel svetovno nagrado za najboljšega inštruktorja leta 2022 združenja International Trauma Life Support (ITLS), ki je namenjeno usposabljanju za oskrbo poškodovanih v predbolnišničnem okolju. Z njim smo spregovorili o delu v vojaškem zdravstvu, prav tako pa smo izvedeli, da je diplomirani zdravstvenik sodeloval pri pripravi pred kratkim izdanega mednarodnega učbenika *ITLS – High Threat Trauma for Military and Civilian Providers*. To gradivo vsebuje usmeritve in navodila za reševanje življenj poškodovanih v nevarnih razmerah ter je namenjeno vojaškim in civilnim intervencijskim službam.

DVE LETI STE GLAVNI ZDRAVSTVENIK VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE, PREDEN STE SE ZAPOSILILI V SLOVENSKE VOJSKI, PA STE BILI REŠEVALEC V JAVNEM ZDRAVSTVU. KAJ VAS JE ZVABILO V VOJAŠKE VRSTE?

Deset let sem delal v Reševalni postaji Ljubljana v Univerzitetnem kliničnem centru, hkrati pa sem bil tudi pogodbeni rezervist v 132. gorskem polku. Kmalu sem začutil, da mi vojaško okolje predstavlja nov izziv, zato sem se leta 2009 zaposlil v Slovenski vojski na mestu vodje predoperativnega in triažnega oddelka vojaške bolnišnice Role 2LM. Še z nekaj drugimi entuziasti smo bili med pobudniki ustanovitve oddelka za medicinsko usposabljanje v Novem mestu, v okviru katerega smo začeli v vojaških vrstah izvajati tečaje za vojaške bolničarje, bojne reševalce in tečaje sanitete kot del temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Nato sem v Zdravstveni četi Zahod deloval kot glavni zdravstvenik. Zadnji dve leti pa sem po kariernem napredovanju na mestu glavnega zdravstvenika Vojaške zdravstvene enote Logistične brigade Slovenske vojske.

NOVEMBRA VAM JE NA FLORIDI V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE ORGANIZACIJA, KATERE POSLANSTVO JE USPOSABLJANJE ZDRAVSTVENEGA OSEBJA ZA OSKRBO POŠKODOVANIH V PREDBOLNIŠNIČNEM OKOLJU, PODELILA NAGRADO ZA NAJBOLJŠEGA INŠTRUKTORJA LETA 2022. LAHKO PREDSTAVITE TO ZDRUŽENJE?

International Trauma Life Support (ITLS) je neprofitna organizacija, namenjena izobraževanju o oskrbi poškodovanih v predbolnišničnem okolju. Njene programe usposabljanja uporabljajo reševalne službe v Združenih državah Amerike in po svetu, kjer ima organizacija podružnice oziroma licencirano osebje, ki usposablja zdravstvene delavce, reševalce, zdravnike in drugo osebje, ki dela v predbolnišničnem okolju in situacijah, v katerih rešuje življenja. Združenje izvaja še specializirane tečaje, ki obsegajo različna področja, od pediatrije, tečajev za gasilce in prve posredovalce do vojaških tečajev ipd. Nosilec licence ITLS v Sloveniji je Izobraževalni center Reševalne postaje Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. V Sloveniji deluje 45 licenciranih inštruktorjev, v Slovenski vojski pa pet.

KAJ VAM POMENI TO SVETOVNO PRIZNANJE?

To je v našem svetu neke vrste oskar. Mislim, da naziva najboljši inštruktor ITLS ni prejel še nihče v Evropi, v Sloveniji pa sem zagotovo prvi. Ta naziv mi je v veliko čast. S ponosom sem v uniformi Slovenske vojske in s slovensko zastavo na levem rokavu v Združenih državah Amerike prevzel to prestižno priznanje. Ima pa organizacija ITLS Slovenija še veliko odličnih inštruktorjev na tem področju. V svojem nagovoru sem se med drugim zahvalil prav inštruktorjem z vsega sveta, s katerimi si izmenjujemo dragocene izkušnje. Zame je to dobra popotnica za nadaljnje delo. Nikoli si ne smemo dovoliti zaspati na lovrih, temveč moramo vsak dan vztrajati pri kontinuiranem strokovnem izobraževanju.

KAJ JE PRETEHTALO, DA SO IZBRALI PRAV VAS, IN KAJ ODLIKUJE DOBREGA INŠTRUKTORJA?

Moj moto sledi misli Henryja Forda, da kakovost pomeni delati prav, tudi ko nihče ne gleda. V zadnjem letu sem bil zelo aktiven na različnih področjih. Poleg rednega dela, izobraževanja in usposabljanja sem deloval kot inštruktor doma in v tujini. Na Portugalskem sem denimo dvakrat izvedel tečaj za del njihove policije in vojaške zdravstvenike. Združenje ITLS pa me je povabilo tudi k sodelovanju pri pripravi novega učbenika *ITLS – High Threat*, ki je namenjen vojaškemu osebju in civilnim ekipam nujne medicinske pomoči, v njem pa so zbrane vsebine glede postopkov in reševanja v ogroženih situacijah. Moja vodila odličnega predavatelja so integriteta, energija in profesionalnost. Uspešen predavatelj zna svoje predavanje prilagoditi različnim tipom slušateljev. Biti mora strokoven in imeti izkušnje. Ko učim civiliste, jih želim s tečajem predvsem razbremeniti strahu, da bodo ob dajanju pomoči kaj naredili narobe. Ob nesrečah je namreč najprej treba poskrbeti za svojo varnost, nato pa slediti cilju rešiti življenje. Šele potem razmišljamo o vsem drugem. V Sloveniji se še nikoli ni zgodilo, da bi kdo tožil koga, ki mu je dal prvo pomoč. Obnavljanje znanja prve pomoči je zelo pomembno, največkrat ga bomo namreč potrebovali prav doma.

KAKŠNA PA JE POT DO INŠTRUKTORJA ORGANIZACIJE ITLS?

Da postaneš inštruktor te organizacije, moraš biti po izobrazbi zdravstvenik.

Pogovor z dobitnikom nagrade
za najboljšega inštruktorja združenja ITLS
ZLATKOM KVRŽIČEM

Najprej se je treba udeležiti naprednega tečaja v Sloveniji, nato pa te morajo drugi inštruktorji na podlagi tvojega strokovnega dela in osebnosti oceniti, da imaš inštruktorske sposobnosti. Na pisnem delu je treba doseči vsaj 85-odstotni rezultat, na praktičnem pa izvrstnega, hkrati se upoštevajo še pedagoške, andragoške in retorične spretnosti. Ni dovolj, da si le dober strokovnjak, temveč da znaš znanje prenašati. Da postaneš polnopravni inštruktor, moraš učiti na dveh tečajih, pri katerih te spremlja skupina inštruktorjev, ki te nato oceni in imenuje v naziv. Od nekdanj si želim novih izzivov in znanja, ki ga nenehno izpopolnujem. Za ohranitev licence se moramo udeležiti vsaj enega tečaja na leto. Leta 2019 je bil izveden prvi tečaj High Threat v Las Vegasu, ki sem se ga udeležil in ga uspešno končal. V vmesnem času se je tečaj razvil, izdan je bil že omenjeni učbenik, zato verjamem, da bo tečaj dobrodošel in koristen tudi za slovenske intervencijske službe nujne medicinske pomoči.

LAHKO ŠE NEKOLIKO PREDSTAVITE VSEBINO TEGA UČBENIKA IN KOMU JE NAMENJEN?

Učbenik *ITLS – High Threat* je namenjen vojaškemu osebju in civilnim medicinskim ekipam oziroma vsem poklicnim intervencijskim skupinam. Slovenija je varna država, vendar se v svetu dogajajo različne grožnje, ki bi se lahko zgodile tudi pri nas. V mislih imam denimo neke izredne situacije, kot so masovna streljanja ali terorizem. V Sloveniji imamo za take situacije tako imenovana priporočila AMOK – torej priporočila za ukrepanje ekip nujne medicinske pomoči v nevarnih dogodkih, ko so poškodovani v tako imenovani vroči coni. Tja lahko zdaj vstopa samo policija, pripraviti pa si želimo priporočila in izuriti zdravstvenike, da bi lahko v čim krajšem času v takih situacijah ob varovanju policije imeli dostop do poškodovancev. Ob hudi arterijski krvavitvi je namreč časa za ohranitev življenja le kake tri do štiri minute. Učbenik torej vsebuje znanje in navodila tako za zdravstveno osebje v oboroženih silah kot za civilne ekipe nujne medicinske pomoči, kako se v ogroženih situacijah taktično premikati s policisti in vstopati v vročo cono, da čim prej pridemo varno do ranjencev in jim rešimo življenje.

KAKO SE SICER POSTOPKI REŠEVANJA RAZLIKUJEJO V PREDBOLNIŠNIČNEM OKOLJU V CIVILNEM IN VOJAŠKEM SVETU?

Rana na bojišču je seveda enaka rani v civilni sferi, če je mehanizem nastanka rane enak, razlika je v pristopu. Če moramo v nekem taktičnem okolju izvajati oskrbo pod ognjem, je to zahtevno že z vidika varnosti. Razlike so v nekaterih pristopih. V civilnem okolju je vodilo pristop ABC (angl. Airway, Breathing, Circulation), pri katerem se pri reševanju osredotočimo na dihanje in cirkulacijo, v vojski pa pri taktični oskrbi ranjenca na bojišču poznamo tako imenovani protokol M.A.R.C.H. (angl. Massive Hemorrhage, Airway, Respiration, Circulation, Head Injury/Hypothermia/Head to Toe), torej so prednostne naloge ustavljanje krvavitev, sproščanje dihalnih poti, cirkulacija, nato pa poškodba glave, preprečevanje podhladitve in pregled od glave do pet. Na bojišču intervencija bojnega reševalca obsega najnujnejše, da se ohrani življenje, torej ustavljanje hudih krvavitev in sprostitve dihalnih poti. V nekem varovanem okolju in ko smo že poklicali višji nivo zdravstvene oskrbe čez devetčkovni zahtevek, pa lahko naredimo za poškodovanega že nekaj več, torej ga stabiliziramo, pregledamo, ohranjamo vitalne funkcije, dokler ga na ravni medicinske evakuacijske oskrbe ne prevzame zdravstveni kader z reševalnim vozilom ali helikopterjem.

ZA KOGA PA IZVAJATE TEČAJE ITLS?

Tečaje izvaja Izobraževalni center Reševalne postaje Ljubljana Univerzitetnega kliničnega centra. Na civilnem področju je v zakonu o nujni medicinski pomoči določeno, katero znanje je obvezno za vsakogar, ki dela na tem področju. ITLS je eden izmed teh zakonsko določenih tečajev. V vojaškem zdravstvu imamo navodila o zagotavljanju zdravstvenega varstva, ki med drugim opredeljujejo sestavo ekip glede na zahtevnost naloge, ki so zadolžene za zdravstvene zagotovitve. Zdravstveno ekipo sestavljajo zdravnik, diplomirani zdravstvenik, vojaški bolničar in reševalec zdravstva – te pridobivamo iz bazena našega srednjega medicinskega kadra. Pošljemo jih na izobraževanje za nacionalno poklicno kvalifikacijo, s katerim pridobijo ustrezno izobrazbo ter naziv reševalec zdravstva. Tako zadostimo predpisanim dokumentom, hkrati pa so zdravstveniki visoko usposobljeni. Naša vojska je k sreči zdrava, posledično imamo malo primerov, ko je treba oskrbovati življenjsko ogrožajoča stanja, kar za vojaško zdravstvo pomeni, da lahko zaradi pomanjkanja intervencij strokovno zaspimo. V izogib temu so se sklenile pogodbe s sistemom javnega zdravstva o medsebojnem sodelovanju. Mi jim posojamo medicinsko opremo, v zameno pa lahko naše osebje nekaj dni na mesec dela in se usposablja v javnem zdravstvu ter tako ohranja svoje strokovne in praktične veščine na visoki ravni.

LETOS STE ZNANJE OSKRBE V PREDBOLNIŠNIČNEM OKOLJU PREDAJALI TUDI ZDRAVSTVENEMU OSEBJU V BANJALUKI. LAHKO PREDSTAVITE TA BILATERALNI PROJEKT?

Slovenska vojska ima pripadnike na misiji v Bosni in Hercegovini. V Banjaluki imamo s tamkajšnjim zdravstvenim domom sklenjen dvostranski dogovor, in sicer da prednostno obravnavajo naše pripadnike, če se jim kaj zgodi. Mi pa smo v duhu dobrega medsebojnega sodelovanja za njihove zdravstvenike v zameno ponudili tečaj ITLS. Udeležilo se ga je 20 zdravstvenikov, med njimi pa smo prepoznali tudi sedem kandidatov za inštruktorje in nato izvedli še dva tečaja pod vodstvom Izobraževalnega centra ITLS Slovenije. Ponosni smo, da bo zdaj lahko banjaluški zdravstveni dom kandidiral za podelitev licence pri glavnem združenju za samostojno izvajanje takih tečajev. V tej veji zdravstva so bili v Banjaluki namreč močno podhranjeni in lahko trdim, da so s pomočjo Slovenske vojske in naklonjenostjo Izobraževalnega centra Reševalne postaje Ljubljana Univerzitetnega kliničnega centra močno dvignili raven oskrbe poškodovancev na terenu.

KAKO PA SE JE IZBOLJŠALA OPREMA NA PODROČJU REŠEVANJA NA TERENU OZIROMA PRVE POMOČI?

Konflikti in vojne v svetu zahtevajo razvoj nove opreme. V Slovensko vojsko smo prenesli številne Natove usmeritve in standarde glede oskrbe ter opreme. Pripadniki Slovenske vojske imajo zelo kakovostno opremo, med drugim imajo vojaki izboljšane zdravstvene komplete prve pomoči, v katerih so poseben kompresijski ovoj, hemostatske gaze, v katerih je koalin, ki reagira ob stiku s krvjo in je namenjen uporabi pri hudih arterijskih krvavitvah, ter Esmarchove (CAT) preveze, ki se uporabljajo pri amputaciji okončin. V primerjavi z javnim zdravstvom imamo naprednejšo opremo za omejevanje hudih krvavitev, zato si želimo, da bi lahko na različnih tečajih in izobraževanjih tudi ekipam javnega zdravstva pokazali nove materiale in doktrine, ki omogočajo čim boljšo oskrbo poškodovancev s sodobnimi materiali.

KAKO STE KOT GLAVNI ZDRAVSTVENIK ZADOVOLJNI S STANJEM VOJAŠKEGA ZDRAVSTVA V SLOVENSKI VOJSKI?

Vojaško zdravstvo je v zelo dobri kondiciji, ne nazadnje smo to tudi dokazali med pandemijo, ko smo znali strniti svoje vrste in izpolniti naše poslanstvo v boju z nevidnim sovražnikom. Ob prevzemu funkcije glavnega zdravstvenika Vojaške zdravstvene enote sem se zavezal, da bom vedno spodbujal izobraževanje in usposabljanje. Našo visoko usposobljenost smo dokazali tudi letos, ko smo se pomerili na strokovnem izobraževalnem tekmovanju ekip nujne medicinske pomoči na Rogli z dvema ekipama Vojaške zdravstvene enote. Ekipo nujnega reševalnega vozila sta sestavljala VU IX. r. Aleksandra Pristovnik in naddesetnik Simon Tašič, ekipo reanimacijskega tima pa VU X. r. Tomo Orbančič, VU IV. r. Helena Notersberg in vojakinja Mina Požar. Tekmovali so v 15 scenarijih s področja interne medicine in travme, ki so jih organizatorji pripravili v okolici Rogle. Med 21 ekipami nujne medicinske pomoči iz vse Slovenije je ekipa reanimacijskega tima zasedla odlično peto mesto. Da sta najboljša med vso konkurenco, pa sta z zmago dokazala

V Sloveniji deluje 45 licenciranih inštruktorjev, v Slovenski vojski pa pet.

Aleksandra in Simon, pripadnika vojaške premične bolnišnice Role 2.

KAKO PA JE Z ZADRŽEVANJEM ZDRAVSTVENEGA KADRA V VAŠIH VRSTAH?

Strokovno kondicijo urimo, kot že rečeno, v javnem zdravstvu in se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujem za dobro sodelovanje. Prav tako vzorno sodelujemo z Zbornico zdravstvene in babiške nege, ki nam je zelo naklonjena pri razumevanju in razvoju poklicnih aktivnosti ter kompetenc za zdravstvenike vojaškega zdravstva. Nekaj izzivov žal imamo glede plačnih razredov, ki so nekajkrat nižji kot na primerljivih delovnih mestih v javnem zdravstvu, vendar upamo, da bo to v prihodnosti bolj izenačeno. Pripadnike Slovenske vojske, ki so že pridobili znanje s tega področja, pa želimo ob pomoči Centra vojaških šol ohraniti v našem sistemu tudi po 45. letu. Že lani smo podelili več štipendij za pridobitev nazivov diplomirani zdravstvenik in tehnik zdravstvene nege. Imamo namreč vojake bolničarje oziroma bojne reševalce, ki se bližajo letu upokojitve, in jih poskušamo ohraniti v sistemu kot nižje vojaške uslužbenke. Bo pa zato treba v prihodnosti tudi zanje urediti nova formacijska mesta.

SPECIALNE SILE POPOLNJUJEJO SVOJE VRSTE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Novembra je na Kočevskem potekal enajstdnevni izbor kandidatov za specialne sile Slovenske vojske. To je prvi korak za vstop v elitne vrste pripadnikov obo-roženih sil, ki so posebej organizirani, opremljeni in izurjeni za izvajanje izključno specialnih operacij. Eki-pa Revije Slovenska vojska se je udeležila šestega dne preizkušnje in preverila, kako motivirani so kandidati, ki so se spoprijeli z zah-tevnimi fizičnimi ter psihičnimi izzivi. Marca prihodnje leto bo vno-vičen izbor. Uspešni kandidati z obeh izborov se bodo v prvi polovici prihodnjega leta udeležili osnovnega usposabljanja za pripadnike Enote za specialno delovanje, ki jim dokončno odpira vrata v enoto.

Na jesenski izbor kandidatov za pripadnike specialnih sil Slovenske vojske se je prijavilo 16 kandidatov iz različnih enot, predvsem iz pehotnih polkov. Na dan izbora je s predpisano opremo v vojašnico prišlo 15 kandidatov, po polovici preizkušenj jih je ostalo še devet. Namestnik vodje izbora nam je povedal, da je prvi pogoj za uspeh dobra fizična pripravljenost, včasih pa je še odločilnejši dejavnik visoka motiviranost. »Dobra fizična priprava

je pogoj, da je kandidat tudi psihološko močnejši. Ko odpove telo, lahko hitro tudi glava. Najpomembnejša pa je volja,« je poudaril namestnik vodje izbora in pojasnil, da izbor uspešno končajo tisti, ki so odločeni, da jim bo uspelo, ne pa tisti, ki pridejo samo poskusit. Prav zato je največji osip v prvih dveh dneh. Dlje ko kandidati zdržijo, manjše so možnosti odstopa, včasih pa se zgodijo tudi poškodbe, je še povedal sogovornik. Ob tem je poudaril, da kandidate spremlja-jajo in spodbujajo inštruktorji, ki skrbijo tudi za varnostne ukrepe pri vseh aktivnostih. Pri veliko kandidatih se zaradi trajanja in intenzivnosti fizičnih naporov obnovijo stare poškodbe, kar jim lahko prepreči nadaljevanje. Kandidati so tam

prostovoljno in lahko kadar koli odstopi-jo. Njihovo motiviranost in odzivanje na stres pa spremljajo tudi psihologi Slo-venske vojske. Izbor je namenjen samo pripadnikom Slovenske vojske, ki nimajo zdravstvenih in varnostnih omejitev. S pogoji in potekom izbora jih seznanijo na informativnih dneh, na katerih jim tudi izročijo knjižico fizičnih priprav. Iz-bor kandidatov sicer poteka 24 ur na dan enajst dni ter obsega različne fizične in psihične preizkušnje. Pri kandidatih pre-verjajo plavalne in gibalne sposobnosti, pri čemer morajo te biti na najvišji ravni v Slovenski vojski, izbor pa med drugim obsega različne kondicijske in orientacij-ske pohode, vzdržljivostne teke ter pre-magovanje vodnih ovir. Vse aktivnosti se

Inštruktorji so z zvočnimi in dimnimi efekti poskrbeli za dodaten stres.

Del poligona je predvidel izvleko ranjenca.

izvajajo v tesnih časovnih omejitvah, kar povzroča dodaten stres.

FIZIČNI PREIZKUS Z BOJNIMI ELEMENTI

Šesti dan izbora so preverjali fizično pripravljenost kandidatov. »Letos smo preizkus prilagodili bojnim razmeram in dodali elemente, ki simulirajo stanje na bojišču, da se boljše vživijo v naloge in da vidimo, kako so odzivajo na različne stresne dejavnike. Opozorilo, da se bo zgodil napad na bazo, so dobili že dan pred tem, vendar niso poznali podrobnosti,« je preizkus opisal namestnik vodje izbora. Scenarij je predvidel napad, pri katerem so morali zavzeti obrambne položaje. Preizkus je vsesko-

Naloga kandidatov je bila prenesti strelivo do izhodiščne točke.

zi spremljal zvočni signal, ki je trajal, dokler so pripadniki izvajali aktivnosti. Z obrambnih položajev sta šla po dva kandidata na poligon opravljati preizkus fizične pripravljenosti. Inštruktor, ki je pripravil preizkus, nam je pojasnil, da sta morala kandidata najprej z izhodiščne točke po minometne mine. Te sta v teku prinesla do točke, na kateri sta s premikom nadaljevala po travniku, najprej v nizkem plazenju, nato pa sta ob eksploziji, ki je simulirala delovanje naših sil, prešla v visoko plazenje. Izvedla sta premik v stik, sledila so različna bojna urjenja, nato sta se kandidata premaknila na vrh manjšega klanca, pri čemer je eden izmed njiju simuliral ranjenega, drugi pa ga je moral izvleči do skladišča streliva. Dodaten stres jima je povzročala voda, s katero so ju zalivali inštruktorji. Na lokaciji sta morala strelivo prinesiti v vozilo, ki je bilo okvarjeno in ga je bilo treba potisniti naprej. Nato ju je že čakala zaseda, pri čemer je bil z različnimi zvočnimi in dimnimi efekti simuliran napad. Sledil je pohod skozi gozd in po studencu. Pri tem ju je presenetil dim, ki je predstavljal bojne strupe, zato sta si kandidata nadela maski. Sledili so še prenašanje streliva do drugega avta in ponovno potiskanje vozila do izhodiščne točke ter vrnitev na obrambne položaje. Vsak kandidat je moral te naloge opraviti dvakrat.

POTREBNI STA FIZIČNA PRIPRAVA IN MOČNA VOLJA

Kandidati na izboru so anonimni in imajo številke. Z nami so trije spregovorili o vtisih na izboru in kako so se nanj pripravljali. Kandidat številka štiri je pripadnik 20. pehotnega polka in je v Slovenski vojski zaposlen že več kot deset let. Od nekdanj si je želel postati del Enote za specialno delovanje, vendar je prva leta zaposlitve dal prednost družini. »Otroci so zdaj že nekoliko odrasli, glava se je zbistrila in to je bil zadnji vlak, da se preizkusim. Pripravljal sem se intenzivno

z različnimi pohodi in tekom ter skrbel za dobro psihofizično pripravljenost. Sicer menim, da se psihično ne moreš zares pripraviti, saj je to odvisno od posameznikove osebnosti. Nekatere pripadnike taki izzivi podžgejo, druge zlomijo,« nam je pojasnil in ocenil, da je po polovici izbora še visoko motiviran in odločen, da zadani cilj doseže. O poligonu, ki je bil najpomembnejši preizkus šestega dne, pa je povedal, da so vse točke zahtevne, saj se z napredovanjem večata intenzivnost in hkrati utrujenost, zato je treba dati vse od sebe. Da bi rad postal del elitne enote, si že od začetka zaposlitve v vojaških vrstah pred dvema letoma želi kandidat številka 13. »Od prihoda v vojsko sem si želel, da bi delal z najboljšimi pripadniki, ki jih odlikujeta visoka profesionalnost in strast do svojega dela. Zato sem tukaj,« je razložil in dodal, da je to projekt, ki si ga je zastavil že v začetku leta. »To pomeni, da sem si v glavi zadal ta cilj, fizično pa sem se tri mesece intenzivneje pripravljal z vajami za moč in pohodi.« Poligon je opisal kot zahteven, ker simulira bojišče, pri čemer je treba imeti zavedanje o nalogi, ki jo je treba opraviti – torej moraš pri vseh premikih ohraniti fokus ter se potruditi zase in za soborca. »Po šestih dneh ostaja moja motivacija visoka. Vem, zakaj sem prišel in kje je ciljna črta. Do tja bom prišel z isto energijo,« je bil odločen pripadnik 10. pehotnega polka. Za izbor se je po enem letu od

vstopa v vojsko odločil kandidat številka sedem, ki je z namenom, da bi se nekoč pridružil Enoti za specialno delovanje, tudi postal pripadnik Slovenske vojske. »Še preden sem se zaposlil, je bil to moj cilj,« je poudaril. Po njegovem mnenju je dobra fizična priprava prvi pogoj, da se tudi psihično ne zlomiš ob težkih in napornih preizkusih. S kandidati so se po njegovih besedah v šestih dneh že povezali, ob izzivih, pri katerih morajo delovati v parih, pa se dodatno spodbujajo in razvijajo odnose. »Moja motivacija je na vrhuncu in menim, da bom izbor uspešno opravil,« je bil jasen kandidat številka sedem.

VSAJ TRI LETA USPOSABLJANJ DO SAMOSTOJNOSTI

Namestnik vodje izbora je ob koncu pogovora dodal, da je uspešnost različna od izbora do izbora ter da je ta šele prva stopnička na poti do kariere pripadnika Enote za specialno delovanje. »Najdaljši in najtežji prehod je potem osnovno vojaško usposabljanje, ki traja dobrega pol leta. Če na izboru preizkušamo voljo in psihofizično pripravljenost, je na usposabljanju, ki čaka uspešne kandidate, poudarjeno učenje. Pridobijo veliko znanja, ne le iz doktrinskih dokumentov, temveč tudi iz naših izkušenj na misijah in pri sodelovanju s pripadniki specialnih sil drugih vojsk. Sicer pa razvoj

Že precej utrujeni so morali do izhodiščne točke še potiskati pokvarjeno vozilo.

pripadnika specialnih sil traja celotno kariero, približno po treh letih pa nekdo postane samostojen operater. Po osnovnem vojaškem usposabljanju sledijo še specialistična usposabljanja doma in v tujini,« je povedal namestnik vodje izbora. Ob koncu našega obiska je namestnik vodje izbora še pozval: »Vsi pripadniki Slovenske vojske, ki si želite stopiti med elito, se nam pridružite na naslednjem izboru, ki bo marca 2023.«

ZAVEDAMO SE, DA JE NAJPOMEMBNEJŠA VARNOST

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Jensen Guillory/oborožene sile ZDA
in 6. slovenski kontingent v operaciji Neomajna odločnost

Vlada RS je januarja 2016 sprejela namero o okrepljenem sodelovanju v vojaškem delu globalne protiteroristične koalicije zoper Islamsko državo. Februarja istega leta je sprejela tudi sklep o sodelovanju Slovenije v globalni protiteroristični koaliciji. 5. septembra 2016 pa je Slovenska vojska v operacijo Neomajna odločnost (angl. Operation Inherent Resolve – OIR) v severni del Iraka napotila svoje prve pripadnike. Do danes je na tej misiji sodelovalo šest slovenskih kontingentov. Šesti kontingent, v katerem delujeta na območju operacije dva pripadnika, eden pa v nadrejenem poveljstvu operacije v ZDA, bo svoj mandat končal decembra.

Globalno protiteroristično koalicijo, ki deluje v Iraku in severovzhodni Siriji, sestavlja 80 držav in pet mednarodnih organizacij. Znotraj nje delujejo združene namenske sile operacije Neomajna odločnost iz 30 držav, med njimi tudi iz Slovenije, ki na podlagi zahtev iraške vlade na območju Iraka in partnerjev na območju severovzhodne Sirije delujejo z namero poraziti ostanke sil Islamske države. Iraške sile in partnerske sile v Siriji samostojno izvajajo operacije proti Islamski državi ter zagotavljajo varno okolje za prebivalstvo. Koalijsijske sile, ki ne izvajajo več bojnih operacij na območju delovanja, pa svetujejo in pomagajo iraškim vladnim organom, ministrstvom in oboroženim silam Iraka pri prizadevanjih za preprečevanje terorizma in boj proti njemu ter pri svetovanju o preoblikovanju in vzpostavitvi vojaških zmogljivosti na operativni in strateški ravni, seveda vse s ciljem delovanja proti ostankom Islamske države. Na območju delovanja

operacije Neomajna odločnost je prisotnih približno 8000 pripadnikov mednarodnih sil, kar predstavlja največjo delujočo združeno operacijo vojaških sil na svetu. Slovenija v tej globalni koaliciji, z udeležbo na misiji v Iraku, ki je bila vzpostavljena leta 2014, podpira mednarodne pobude in ukrepe proti terorizmu, sprejete v okviru Organizacije združenih narodov, Evropske unije, Nata, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter Sveta Evrope. Leta 2016 pa je sprejela namero o okrepljenem sodelovanju tudi v vojaškem delu z udeležbo prvega slovenskega kontingenta, ki je bil napoten v Irak septembra istega leta.

V SLOVENSKEM KONTINGENTU TRIJE PRIPADNIKI

Od junija do decembra na misiji sodeluje že šesti kontingent Slovenske vojske, in sicer s tremi pripadniki. Dva sta nastanjena v letalski bazi v kurdistanskem glavnem mestu Erbil v Iraku, tretji pripadnik

✓ **V operaciji Neomajna odločnost v Iraku deluje 8000 pripadnikov mednarodnih sil.**

✓ **V šestem slovenskem kontingentu v Erbilu sta podpolkovnik Hodak in višji vodnik Hozjan.**

pa deluje v osrednjem poveljstvu oboroženih sil ZDA v Tampi na Floridi. Pripadnika v Iraku delujeta v strukturi mednarodne skupine za svetovanje – sever, ki je omejena na območje avtonomne regije iraškega Kurdistan. Kurdi imajo svoje vojaške enote, imenovanje pešmerge, ki so samostojne ter neodvisne od iraških varnostnih sil. Tako na območju regije Kurdistan delujejo samo pešmerske sile. Poveljnik slovenskega kontingenta na misiji v Iraku podpolkovnik Primož Hodak opravlja naloge svetovalca za usposabljanje pešmerskih vojaških sil na operativni ravni, in sicer svetuje višjim častnikom in generalom iz direktorata za usposabljanje in direktorata za rodove na obrambnem ministrstvu pešmerg, predvsem glede načrtovanja, organizacije, preoblikovanja ter izvajanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Drugi pripadnik v Iraku višji vodnik Darjan Hozjan pa v kurdskem koordinacijskem centru skrbi za koordinacijo, načrtovanje in izvedbo premikov skupin za svetovanje zunaj letalske baze, kar pomeni zagotavljanje posadk za varovanje in prevozov na lokacije svetovanj in sestankov s pešmersko vojsko. V sestavi slovenskega kontingenta je tudi podpolkovnik Srečko Matovič kot stalni nacionalni predstavnik Republike Slovenije v osrednjem poveljstvu oboroženih sil ZDA v Tampi, ki izvaja operacije v povezavi z misijo Neomajna odločnost v Siriji in Iraku. Slovenski častnik opravlja naloge v koalijsijski skupini za načrtovanje in strategije, ki jo sestavljajo pripadniki vojsk iz devetih držav. Delo poteka na treh strateških področjih, ki so: spremljanje in ocenjevanje strateških komunikacij, strateško načrtovanje ter ocenjevanje napredka iraških oboroženih sil in sodelovanja partnerskih držav pri skupnem boju proti terorizmu, preprečevanju nezakonitih migracij ter tihotapljenja in obdelava informacij za pripravo strateške ocene ter vojaškega nasveta za vodenje, načrtovanje in izvajanje misije. Podpolkovnik Hodak je povedal, da delo svetovalca za usposabljanje poteka v sestavi združene operativno-svetovalne skupine – sever, v kateri so poleg njega še svetovalci za oskrbo in logistiko, operativo, obveščevalne zadeve, informacijske operacije in ognjeno podporno delovanje. Prihajajo iz osmih evropskih držav. Pri delu sledijo kratkoročnim, srednjeročnim in dolgoročnim

Slovenski častnik opravlja naloge svetovalca za usposabljanje pešmerskih vojaških sil.

načrtom preoblikovanja varnostnih sil Kurdistana, s čimer želijo doseči avtonomnost ter sposobnost sil za nadzorovanje in vzdrževanje varnostnega okolja s ciljem poraziti ostanke Islamske države. Delujejo po operativnem načrtu, ki ga pripravijo v osrednjem poveljstvu oboroženih sil ZDA v Tampi, ki je prvo nadrejeno poveljstvo za operacijo v Iraku. Tja vsak teden po liniji poveljevanja in kontrole pošljejo združeno poročilo o opravljenih svetovalnih nalogah. Podpolkovnik je pojasnil, da kot svetovalec odhaja do trikrat na teden na obrambno ministrstvo pešmerg. Tam ima redna svetovalna srečanja z direktorjema direktorata za usposabljanja in rodove, pri čemer skladno z načrtom svetovanja, ki ga pripravi, sledi korakom svetovanja glede razvoja pešmerskega sistema vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Težiščna naloga zadnjih dveh mesecev je bila priprava letnega načrta usposabljanja za leto 2023. Razložil je, da svetovanje poteka tako, da v spremstvu varovanja oblikujejo konvoj, v katerem sta vedno najmanj dva svetovalca in prevajalec. Ob vseh zahtevanih varnostnih ukrepih ter z vso bojno opremo in orožjem zapustijo vojaško bazo ter se odpravijo na lokacijo svetovanja, torej na direktorate ministrstva. »Sestanek z njihovimi generali in direktorji poteka približno do dve uri, nanj pa se moramo dobro pripraviti, saj vedno mi vodimo sestanke. Po vrnitvi v bazo sledita pisanje zapisnikov in poročil ter priprava za redno tedensko poročanje nadrejenemu,« je svoje delo opisal podpolkovnik Hodak in dopolnil, da odhaja tudi na svetovanje v centre za usposabljanje in na štabno šolo. Te lokacije so na različnih koncih regije, tudi do štiri ure vožnje v eno stran, pri čemer seveda ni avtocest in sodobne cestne infrastrukture. V teh primerih je varovanje dodatno okrepljeno.

NASTANITEV ZAGOTAVLJAJO NEMCI, PREHRANO PA ITALIJANI

Slovenski prispevek na misiji Neomajna odločnost v Iraku je v primerjavi z

drugimi državami majhen, saj sta na območju delovanja le dva pripadnika Slovenske vojske. »Pogosto nas kar začudeno gledajo, od kod smo, saj nekateri kolegi iz ZDA prvič vidijo našo zastavo. Vendar jim s ponosom povemo, da prihajamo iz Slovenije, in jim predstavimo svojo domovino ter jih seveda povabimo na obisk,« je pojasnil poveljnik kontingenta. Slovenska pripadnika sta nastanjena na območju mednarodnega letališča v Erbilu, katerega del je ogromna vojaška baza, v kateri je več vojaških kampov koalicijskih držav, ki prispevajo večje sile, od helikopterskih, inženirskih, obveščevalnih do svetovalnih, specialnih, logističnih in drugih namenskih enot. Ker ima Slovenija sklenjen tehnični sporazum z Nemčijo, sta naša pripadnika nastanjena v nemškem kampu Stephan skupaj s pripadniki nemške vojske. »V bazi, v kateri živimo in delamo, so razmere zelo dobre. Namestitev je tradicionalno nemško odlična. Bivava v sobah kontejnerskega tipa, ki imajo protibalistično zaščito, tako da lahko ob nevarnostih napada, ko se oglasijo alarmi, brez skrbi počakava v kontejnerju, da nevarnost mine. Poleg tega imava tudi nacionalno pisarno za komunikacijo z domovino in pripravo vseh nujnih dokumentov, ki se redno – dnevno, tedensko ali mesečno – pošiljajo v domovino,« je razložil poveljnik Hodak in dodal, da jima nemški kolegi zagotavljajo logistično podporo ter tudi vojaški letalski transport na območje delovanja in z nje-ga. Za potrebe lastnega urjenja zunaj baze, kamor odhajata enkrat na

mesec, jima zagotovijo tudi vozilo z voznikom. Hrano na misiji večinoma zagotavljajo koalicijski pogodbeniki. Ker pa v nemškem kampu nimajo kuhinje, se prehranjujejo v sosednji italijanski bazi Singara, v kateri tradicionalno pripravljajo okusne dnevne obroke, saj vse prehranske izdelke pripeljejo neposredno iz Italije. Njuno delovno mesto je približno kilometer stran v zapuščenem starem terminalu letališča, prostori tam pa so skromno opremljeni in urejeni. »Za veliko stvari smo morali poskrbeti sami, na primer za pisarniški material, obnovo pohištva, sredstva za vzdrževanje in podobno,« je še razložil. Pisarne so sicer opremljene s sodobno informacijsko opremo, ki je nujna za nemoteno delo, sestanke, avdio-video povezave in koordinacijo med vsemi službami misije. Malo neprijetno je, da imata delovno mesto, namestitev in hrano na treh različnih lokacijah. Predvsem poleti, ko je tudi več kot štiri mesece zunaj čez 40 stopinj Celzija, je to precejšen izziv. Hodak se je zahvalil predhodnikoma, ki sta nabavila kolesi, s katerima si ob vročini močno olajšata gibanje po bazi.

IZ BAZE S POPOLNO ZAŠČITNO IN BOJNO OPREMO

Splošne varnostne razmere v Iraku so stabilne, vendar resne. »Na našem območju delovanja v Kurdistanu se počutimo varno,« je zatrdil podpolkovnik Hodak in dodal, da območje nadzorujejo pešmerske varnostne sile, ki so v strukturi ministrstev za obrambo in notranje zadeve. Na območju kontrolne črte med Kurdistanom in Irakom, ki ga nadzirajo enote pešmerske vojske, pa je skoraj vsak dan zaznati napetosti, napade in premike pripadnikov Islamske države, ki izkoriščajo slab nadzor ter želijo ponovno destabilizirati območje s terorističnimi napadi in grožnjami. Koalicijske sile budno spremljajo namere in delovanje vseh terorističnih skupin. »Vsak dan dobivamo poročila s terena o premikih teroristov na območje Kurdistana, kjer delujejo proti lokalnemu prebivalstvu in pripadnikom pešmerg, seveda s ciljem ustrahovanja. Za nas predstavljajo največjo grožnjo napadi na bazo z droni in raketami, običajno z iranske strani, ali napadi na konvoje, ko se gibljemo zunaj baze,« je razložil

poveljnik slovenskega kontingenta. Poleg Islamske države se pojavljajo tudi druge paravojaške enote, ki sledijo določenim političnim ali verskim interesom ter se jim zdi prisotnost mednarodnih sil nepotrebna za mir v regiji. »Pogosto so to proiranske šiitske milice, ki ne simpatizirajo s tukaj živečim večinsko sunitim prebivalstvom,« je povedal in pojasnil, da na varnostne razmere v iraškem delu Kurdistana vpliva tudi operacija turške vojske proti pripadnikom kurdske delavske stranke, ki se skrivajo na severnem obmejnem delu Iraka. Po njegovih ocenah so varnostne razmere na območju delovanja zahtevne in dinamične, vendar neposredno ne vplivajo na njihovo delo. Predvsem v vojaški bazi je odlično poskrbljeno za varnost s sistemi zgodnjega opozarjanja ob zračnih napadih. Občasno se zgodi, da se obstreljujejo območja v bližini baze, zato se preventivno zatečejo v zaklonišča in tam počakajo, da nevarnost mine. Hodak je razložil, da pri svojem delu upoštevajo najvišje varnostne ukrepe, in sicer da imajo ob odhodu iz baze vedno s seboj vso zaščitno opremo, čelado, neprebojni jopič, osebno orožje in bojni komplet. V bazi imajo pri sebi samo pištolo, druga oprema pa mora biti na doseg v najkrajšem mogočem času. Do zdaj neposrednih napadov na bazo niso zabeležili, se pa zavedajo, da je varnost najpomembnejša.

DELO V NOVEM OKOLJU JE ZANIMIVO IN DINAMIČNO

Z drugimi vojskami sodelujejo odlično, saj so mednarodna družina, v kateri je kohezija res na visoki ravni. »Najbolj smo povezani z Italijani, ki imajo v svoji bazi kavarno in picerijo. Tam se lahko malo podružimo in izmenjamo izkušnje. Dobro se razumemo tudi z Madžari, ki nas podprejo, če kaj potrebujemo za oskrbo. S pripadniki nemške vojske pa pravzaprav bivamo skupaj in vsak dan sproti rešujemo kakršne koli težave. Sicer pa večino časa preživiva v službi, kjer imamo res prijetno delovno klimo. Sodelavci so večinoma mlajši, vendar smo stkali izjemna prijateljstva, ki bodo ostala za vedno, predvsem s kolegi iz Francije, Nizozemske, Španije, Velike Britanije in Finske,« je ocenil Hodak in dodal, da glede dela v vojaški mednarodni strukturi in privajanja na novo delovno okolje ni imel težav, saj ima že precej izkušenj z delom v tujini. »Drugače je bilo s prilagajanjem na novo življenjsko okolje v Kurdistanu, kjer je treba spoštovati njihov način življenja in dela ter kulturo. Drugačna sta jezik in predvsem organizacija dela, na kar sem se moral na začetku kar prilagoditi. Kulturne razlike seveda opazim, vendar jih sprejemam, saj sem vedel, kam odhajam. Zelo zanimivo je spoznati novo okolje, ljudi, njihovo življenje in delo,« je razložil Hodak in dodal, da so predstavljale na začetku misije za njiju največji prilagoditveni izziv izjemno visoke temperature, ki jih nismo vajeni v Evropi. Štiri mesece in pol nista videla oblaka, temperatura pa je bila vsak dan višja kot 40, včasih tudi 50 stopinj Celzija. Delo na misiji v Iraku, ki ga bo slovenski kontingent na območju delovanja z izjemo častnika v poveljstvu v Tampi opravljal do sredine decembra, je bilo za poveljnika slovenskega kontingenta zelo zanimivo in dinamično. »Dnevi tečejo res hitro. Sledim ciljem operacije, samostojno si pripravljam načrt dela in poskušam vse predloge vpeljati v njihov vojaški sistem. Včasih si zavrnjen, vendar večinoma sprejet,« je pojasnil Hodak in ocenil, da so v šestih mesecih napredovali pri načrtovanju vojaškega izobraževanja in usposabljanja na strateški ter operativni ravni, v zadnjih dveh mesecih pa so bili večinoma osredotočeni na pripravo načrta za usposabljanje za leto 2023 ter organizacijo končne načrtovalne konference, ki so se je udeležili vsi predstavniki brigad, direktorata, štabne šole ter vadbenih centrov, ki so vpleteni v procese izobraževanja in usposabljanja. Kot je dodal za konec, vse to predstavlja majhen, vendar opazen korak pri preoblikovanju pešmerskih sil, ki se bodo po načrtih v začetku prihodnjega leta preoblikovale v divizijsko strukturo.

FIZIČNE IN PSIHOLOŠKE PRIPRAVE GORNIKOV

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Natov center odličnosti za gorsko bojevanje je med 7. in 10. oktobrom na območju Kranjske Gore in Planice organiziral četrti mednarodni kongres vojaškega gorništv. Dogodka, ki je bil namenjen izmenjavi teoretičnega in praktičnega znanja o fizični in psihološki pripravi pripadnikov gorskih enot, se je udeležilo več kot 100 udeležencev ter predavateljev iz 14 Natovih in partnerskih držav.

Vojaški gorniki iz štirih držav so premagovali strmino na planiški velikanki z različno težko opremo.

Natov center odličnosti za gorsko bojevanje, ki ima sedež v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem, že od leta 2018 organizira mednarodne letne kongrese na določeno temo o gorskem bojevanju. Na njih sodelujejo različni strokovnjaki ter raziskovalci. Osrednja tema letošnjega dogodka je bila fizična in psihološka priprava vojaka gornika. Ta se namreč pri svojem delu v visokogorju spoprijema s skrajnimi vremenskimi vplivi in geografskimi višinami, ki od njega zahtevajo odlično telesno ter psihično pripravljenost. Udeleženci kongresa so v treh dneh spoznali nove ugotovitve o urjenju pripadnikov gorskih enot glede na razmerje med vzdržljivostjo in močjo ter si med seboj izmenjali osebne in poklicne izkušnje z omenjenega področja. Poleg zanimivih predavanj ter predstavitev proizvajalcev gorniške opreme so pripadniki gorskih enot iz vojsk štirih držav sodelovali na dinamični predstavitvi na planiški velikanki bratov Gorišek.

NATOV CENTER ODLIČNOSTI SKRBI TUDI ZA PRIPRAVO DOKTRIN, STANDARDOV IN KONCEPTOV

Natov center odličnosti za gorsko bojevanje v okviru zaveznitva skrbi tudi za pripravo doktrin, standardov in konceptov ter za izboljševanje programov izobraževanja in usposabljanja gorskega bojevanja za vse članice ter partnerske države. Kot je povedal direktor Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje polkovnik Borut Flajšman, ravno zato vsako leto organizirajo kongres gorskega bojevanja, pri čemer vsakič obravnavajo druge vsebine. Tema letošnjega kongresa je bila fizična in psihična pripravljenost vojakov za izvajanje vojaških operacij v gorskem svetu. V okviru programa kongresa so svoje znanje in strokovne izkušnje predstavili strokovnjaki iz različnih vojaških organizacij, akademskih ustanov in civilnega okolja. Glede na temo pa na kongres kot predavatelje povabijo tudi vrhunske športnike. Prav tako vsako leto pripravijo predstavitev proizvajalcev gorniške opreme, na kateri je letos s svojimi izdelki ter opremo za gibanje, delovanje in preživetje v gorah sodelovalo 19 domačih ter tujih podjetij iz petih držav. Polkovnik Flajšman je izpostavil, da so glede na letošnjo tematiko kongresa izbrali tudi kraj izvedbe dogodka, saj ta vedno poteka drugje. Kranjska Gora je s hotelskimi zmogljivostmi in kongresnimi dvoranami omogočila primerne pogoje za izvedbo predavanj, medtem ko je bilo območje Nordijskega centra Planica primerno za predstavitev praktičnega dela aktivnosti.

PRAKTIČNI PREIZKUS NA PLANIŠKI VELIKANKI

Predzadnji dan kongresa je v Nordijskem centru Planica Natovemu centru odličnosti pri izvedbi dinamične predstavitve na velikanki bratov Gorišek pomagala Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani. Na predstavitvi so sodelovali po trije vojaki – gorniki iz Slovenije, Nemčije, Poljske in Italije. V prvi skupini so bili vojaki obremenjeni s 25 kilogramov težko opremo, ki je obsegala nahrbtnik, zaščitni jopič in puško. V drugi skupini so nosili 10 kilogramov težko opremo, ki je vsebovala zaščitni jopič in puško, v zadnji pa so bili pripadniki brez obremenitve. Pred vzponom na planiško velikanko, med njim in po njem so sodelavci s fakultete opravljali različne meritve. Merili so število korakov in srčni utrip ter vrednost mlečne kisline pred izvedeno aktivnostjo in po njej. Zbrane podatke bodo analizirali, o tem pa bodo pripravili strokovni znanstveni članek, ki bo izšel v zborniku z vsebinami z letošnjega kongresa. Vse dejavnosti med dinamično predstavitvijo na skakalnici so lahko udeleženci kongresa ob strokovni razlagi izvajalcev s fakultete v živo spremljali na velikem zaslonu v notranjih prostorih planiškega nordijskega centra. Predstojnik Inštituta za šport na Fakulteti za šport prof. dr. Janez Vodičar je pojasnil, da fakulteta sicer dobro sodeluje s Slovensko vojsko, tudi pri izvedbi drugih projektov, ki se nanašajo na izboljšanje telesne in bojne pripravljenosti njenih pripadnikov.

Udeleženci so si lahko ogledali in preizkusili gorniško opremo, ki so jo predstavili proizvajalci iz petih držav.

PREDAVALI STROKOVNJAKI IZ TUJIH VOJSK, NATOVIH IN SLOVENSКИH CIVILNIH USTANOV

Večina udeležencev je pripadnikov gorskih enot ali pa prihajajo iz gorskih šol, glede na letošnjo tematiko pa so na kongresu sodelovali tudi strokovnjaki za psihološko podporo iz več tujih oboroženih sil. Predavatelji iz tujih vojsk ter Natovih in slovenskih civilnih ustanov so bili skrbno izbrani na podlagi njihovega znanstvenega in raziskovalnega dela ter izjemnih praktičnih izkušenj. Tako je predstavnik avstrijske vojske predstavil izkušnje in raziskave glede fizične pripravljenosti njihovih pripadnikov,

njegov kolega pa psihološki vpliv visoke nadmorske višine. Predstavnik ameriške vojske je spregovoril o kognitivnem treningu gorskega bojevanja, pripadnik iz Natovega centra odličnosti za vojaško medicino pa je razložil, kako napor vpliva na telo in kako poteka regeneracija telesa. Sodelavci z Instituta Jožefa Stefana so predstavili njihove raziskave o vplivu nadmorske višine na človeško telo. Pripadniki poljske, nemške, italijanske in slovenske vojske so ob koncu kongresa spregovorili tudi o svojih izkušnjah in praksah pri dvigu ravni pripravljenosti pripadnikov za gorsko bojevanje.

PRILOŽNOST ZA IZMENJAVO ZNANJA IN PRAKTIČNIH IZKUŠENJ

Pripadnik enote vojaškega letalstva v italijanski vojski major Jacopo Frasinini, ki trenutno opravlja dolžnost v Natovem centru odličnosti za vojaško medicino na Madžarskem, je povedal, da v Sloveniji ni prvič, saj veliko sodeluje z drugimi centri odličnosti v okviru zavezništva, tudi s centrom za gorsko bojevanje v Sloveniji. Po poklicu je zdravnik. Za izvajanje operacij v visokogorju sta po njegovih ocenah pomembna zdravje in telesna pripravljenost, zato je treba poskrbeti za telesno vzdržljivost na ravni posameznika in skupine ter jo krepiti za bojne operacije. Med več kot 110 udeleženci iz 14 držav je bil tudi polkovnik Julio Casamayor iz šole za gorsko bojevanje in posebne operacije v španski vojski. V šoli je odgovoren za pripravo doktrin in standardov. V Sloveniji je bil že sedmič, saj veliko sodeluje z Natovim centrom odličnosti, zlasti pri pisanju doktrin. Španski polkovnik je izpostavil, da je udeležba na takem mednarodnem dogodku zelo pomembna, predvsem zaradi izmenjave znanja in praktičnih izkušenj, kako se posamezne države spoprijemajo z izzivi ter težavami pri gorskem bojevanju.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 361
NOVEMBER 2022

6280.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
10. PEHOTNEGA POLKA

I. v čin desetnika:
Jan DEBELJAK, 1997
Ana KOŠIR, 1990
Jan MIKULIČ, 1988
Erik SELIŠNIK PAHOVNIK, 1990
Darko TERČON, 1978

II. v čin poddesetnika:
Gašper BAJUK, 1997
Jernej BUBNIČ, 1989
Jan KOČEVAR, 1995
Marko MURN, 1993
Shawn David PARKER, 1993
Jan POTOČNIK, 1995
Klemen SEBANC, 1994
Timotej VIPOTNIK, 1996

Številka: 811-3/2022-20
Datum: 3. 6. 2022

Podpolkovnik
Bojan LANGERHOLC
POVELJNIK 10. PEHP

6281.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski

vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
10. PEHOTNEGA POLKA

v čin poddesetnika:
David DUJC, 1981
Anže KELHER, 1990
Boštjan KOKALJ, 1978
Mitja OBLAK, 1987
Tomaž SOLAR, 1988
Boštjan TOPLAK, 1976
Venceslav Marko VESEL, 1975

Številka: 811-3/2022-21
Datum: 3. 6. 2022

Podpolkovnik
Bojan LANGERHOLC
POVELJNIK 10. PEHP

6282.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE

I. v čin nadesetnika:
Marko GERT, 1989
Peter SAMOTORČAN, 1976

II. v čin desetnika:
Anja DOMANJKO, 1992
Boris GAŠPERIČ, 1990
Tilen NEKREP, 1987
Boštjan ŽAJDELA, 1980

III. v čin poddesetnika:
Tina MANDELJ, 1996
Simon PLEČKO, 1993
Tjaša ŠTADLER, 1994

Številka: 811-3/2022-23
Datum: 8. 6. 2022

Podpolkovnik
Aleksander VIDERGAR
POVELJNIK VZE

6283.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
74. PEHOTNEGA POLKA

I. v čin nadesetnika:
Adnan HUSANOVIČ, 1980
Karina PINTARIČ, 1978

II. v čin desetnika:
Miha CVILAK, 1990
Tadej KUKOVEC, 1988
Sandi OMERZU, 1992
Denis RAČEL, 1994
Nejc ROBER, 1995

III. v čin poddesetnika:
Jaka BAUMAN PLIBERŠEK, 1995
Matjaž BRUMEN, 1989
Uroš ČESAR, 1997
Tino ČERNUTA, 1988
Vinko JAGODIČ, 1995
Maja LUKMAN, 1990
Nino MALEK, 1994
Tomaž PARADIŽ, 1997
Edvin Frančišek SKOK, 1998
Jasmina VOČANEC, 1994

Številka: 811-3/2022-24
Datum: 9. 6. 2022

Podpolkovnik
Jure HIMELRAJH
POVELJNIK POLKA

6284.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ ŠOLE
ZA PODČASTNIKE SV

UKAZ O POVIŠANJU VOJAKOV 132. GORSKEGA POLKA

I. v čin naddesetnika:
Ermin MUSTAFIĆ, 1978

II. v čin poddesetnika:
Marko RESNIK, 1981

Številka: 811-3/2022-27
Datum: 18. 7. 2022

Podpolkovnik
Tomaž ŽBOGAR
POVELJNIK 132. GORP

6294.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza 157. LOGP št. 094-3/2015-12 z dne 5. 3. 2015 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 157. LOGISTIČNEGA POLKA SV

I. SREBRNO MEDALJO
157. LOGP
prejmeta:
Aleksander ČURIN, 1979
Jože MIKLIČ, 1971

II. BRONASTO MEDALJO
157. LOGP
prejmejo:
Aljoša BELČIČ, 1993
Bojan BUKOVEC, 1971
Jožef FUNA, 1960
Ervin KUŠAR, 1965
Tomaž NAGLIČ, 1975
Boštjan PRELOGAR, 1982
Aleš RECKO, 1980
Iztok ŠAJN, 1971
Ivan ZEMLJARIČ, 1967

III. POHALO POVELJNIKA
157. LOGP
prejmejo:
Zvonko BLATNIK, 1967,
Miro BUNDALO, 198
Sandra KAZAZ, 1980

Silvo KOCUVAN, 1983
Gorazd KOPRIVNIK, 1977
Janez OMEJC, 1967
Marjan POKRAJAC, 1977
Franc REBOLJ, 1975
Dejan TRBOVC, 1991
Robert ZORZA, 1970

Številka: 094-4/2022-58
Datum: 9. 9. 2022

Podpolkovnik
Benjamin KOVAČIČ
POVELJNIK

6295.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21), Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 in Ukaza o priznanjih Poveljstva sil Slovenske vojske št. 094-4/2018-29 z dne 31. 7. 2018 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA SIL SV

ZLATO MEDALJO PS
prejme:
Borut CESAR, 1967

Številka: 094-5/2022-484
Datum: 13. 9. 2022

Generalmajor
Roman URBANČ
POVELJNIK SIL

6296.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza 20. PEHP št. 094-3/2013-166 z dne 2. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 20. PEHOTNEGA POLKA SV

ZAHVALO POVELJNIKA
20. PEHP
prejme:
Marko STOPAR, 1980

Številka: 094-4/2022-61
Datum: 27. 9. 2022

Podpolkovnik
Andrej KRIVEC
POVELJNIK POLKA

6297.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza PŠŠ št. 094-5/2013-181 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ POVELJNIŠKO-ŠTABNE ŠOLE SV

I. ZLATO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Bensad ŠINIKOVIČ, 1971

II. SREBRNO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Gregor HAFNER, 1977

III. BRONASTO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Stanislav ŠANTELJ, 1966

Številka: 094-4/2022-62
Datum: 28. 9. 2022

Polkovnik
Ivan TURNŠEK
POVELJNIK ŠOLE

USPOSOBILI 27 NOVIH SOKOLOV

BESEDILO IN FOTO 10. pehotni polk

Oktobra je 10. pehotni polk v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu in okolici izvedel 14-dnevno vstopno usposabljanje za nove pripadnike. Na usposabljanju Sokolov let so želeli poenotiti znanje, preizkusiti psihofizične sposobnosti in utrjevati tradicijo enote. Usposabljanje se je 14. oktobra končalo s tradicionalnim 40-kilometrskim pohodom rdečih baretk, po katerem so 27 novim pripadnikom slovesno podelili rdečo baretko, simbol enote. Tako so postali člani elitnega kolektiva 10. pehotnega polka Slovenske vojske.

Pripadniki 10. pehotnega polka do svojih simbolov in tradicij čutijo izjemno odgovornost. Prav zato še vedno ohranjajo tradicijo pridobivanja pravice do nošenja rdeče baretke, ki pripada vsem, ki uspešno opravijo osnovno usposabljanje za nove pripadnike 10. pehotnega polka, imenovano Sokolov let. Častniki in podčastniki pa pridobijo pravico do nošenja rdeče baretke po šestih mesecih dela v enoti in uspešno opravljenem pohodu rdečih baretk. Letošnjega usposabljanja Sokolov let se je udeležilo 27 pripadnikov. Vsebine usposabljanja so se nanašale na zgodovino enote, razvoj bojnega značaja in pripadnosti, usposabljanje v manj ugodnih vremenskih in terenskih razmerah z dodatno obremenitvijo ter urjenje iz individualnih vojaških veščin. Ob koncu usposabljanja je sledil tradicionalni vojaški pohod rdečih baretk, dolg slabih 40 kilometrov. Pohoda iz Logatca do Ljubljane, ki ga vsako leto organizirajo v počastitev selitve nekdanjega 10. bataljona za mednarodno sodelovanje iz Logatca na novo lokacijo v ljubljanske Moste, so se že devetih zapovrstjo udeležili pripadniki 10. pehotnega polka, nekdanjega 10. motoriziranega bataljona in 10. bataljona za mednarodno sodelovanje ter prijatelji enote. Pohod, ki so ga enako kot prejšnji dve leti izvedli v nočnem času, letos z začetkom točno opolnoči, je bil tudi za druge pripadnike vrhunec preverjanja psihofizične zmogljivosti. Poveljnik 10. pehotnega polka podpolkovnik Bojan Langerholc, ki se je pohoda rdečih baretk udeležil tretjič, je povedal,

Novi sokoli so si ponosno nadedli rdeče baretke.

da aktivnost ni lahek zalogaj. Na letošnjem pohodu so se mu najbolj vtisnili v spomin pripadniki, ki so se zbrali v mraku pred trgovskim centrom v Logatcu, polni pričakovanja in deloma strahu, ali bodo nalogo zmogli opraviti. Dodal je še, da pripadniki 10. pehotnega polka do svojih simbolov in tradicij čutijo posebno odgovornost, zato so taki dogodki, na katerih sta na preizkusu volja in vztrajnost, nujni za ohranitev identitete enote.

Po uspešno opravljenem pohodu rdečih baretk jih je na cilju v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani čakala še sklepna slovesnost. Posebno pohvalo so si prislužili vsi udeleženci, novi sokoli, posebej pa še najboljši trije pripadniki z usposabljanja Sokolov let, in sicer vojaka Primož Božič in Lovro Kmet ter poddesetnik Davorin Peterlin. Najboljši vojak Božič je povedal: »Tako kot mnogi pred nami smo sprejeli izziv letošnjega usposabljanja Sokolov let, in sicer z enim ciljem, dokazati, da smo vredni nositi rdečo baretko, simbol 10. pehotnega polka. Med usposabljanjem smo pod taktirko odlične inštruktorske ekipe postavili svoje fizične sposobnosti in teoretično znanje na preizkus. V okviru intenzivnega programa usposabljanja smo izboljševali individualne veščine vojaka, dvigovali fizično pripravljenost in, najpomembneje, spoznali, kako vse to uporabiti pri delu v enoti. Dnevni preizkusi, testi in stalna fizična obremenitev so nas v dveh tednih skozi vzpone in padce povežali in skupina neznancev je postala složna.« Priznanje za dobro opravljeno delo so prejeli tudi inštruktorji, z vodjo usposabljanja višjim štabnim vodnikom Frančiškom Svetom na čelu. Ta se je ob končanem vojaškem usposabljanju zahvalil inštruktorjem in logistični podpori 10. polka, osebju Vojašnice Franca Uršiča za zagotovitev nastanitve in prehrane ter drugih oblik podpore pri izvedbi usposabljanja in tudi kolektivu Šole za podčastnike za pomoč pri izvedbi vsebin iz orientacije. Sklepno slovesnost so sokoli tradicionalno končali s sklepci.

TRIDESET LET 72. BRIGADE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Slovesnosti ob 30-letnici 72. brigade in proslave ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, so se 17. novembra v Slovenskem narodnem gledališču Maribor udeležili visoki vojaški in politični gosti, predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij, pripadniki 72. brigade ter številni drugi gostje, slavnostni govornik pa je bil državni sekretar z Ministrstva za obrambo Rudi Medved. Ob tej priložnosti je za uspešno delo srebrno medaljo 72. brigade prejel major Amir Egrlič, podelili pa so tudi spominska priznanja generala Rudolfa Maistra. Za glasbo sta poskrbela Big band Orkestra Slovenske vojske in vojaška glasbena skupina Naboj.

Mestna občina Maribor in 72. brigada že več let sodelujeta ob praznovanju državnega praznika, dne Rudolfa Maistra, ki ima za največjo in najštevilčnejšo enoto Slovenske vojske ter mesto Maribor poseben pomen. Uvodne besede je zbranim namenil župan mariborske mestne občine Saša Arsenovič, ki je v svojem govoru izpostavil sodelovanje z 72. brigado in poudaril, da dan Rudolfa Maistra ni le državni praznik, temveč tudi eden izmed štirih spominskih dni mariborske občine, s katerimi se spominjajo pomembnih ter prelopnih dogodkov, povezanih z zgodovino mesta. »Dan praznujemo kot dan miru in svobode, ob tem pa se moramo vprašati, kaj je danes svoboda in kaj lahko naredimo za mir, ki ni samoumeven, kot vidimo,« je poudaril župan ter dodal, da ostaja danes general Maister zgled domoljubnosti ter pokončnosti.

PO ŠTEVILU NAJMOČNEJŠA ENOTA SLOVENSKE VOJSKE

72. brigada Slovenske vojske je tesno povezana z Mariborom in Vojašnico generala Maistra, v kateri domuje, prav letos pa praznuje 30 let. Delovati je

začela 1. septembra 1992, ko je bilo formirano poveljstvo brigade, danes pa svoj dan praznuje 23. novembra, na dan Rudolfa Maistra, v spomin na leto 1918, ko je general s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo in jo razpustil, s tem dogodkom pa k Sloveniji priključil večji del slovenskega narodnostnega ter govnega območja Štajerske in Koroške. 72. brigado so ob ustanovitvi sestavljale različne vojne enote, v svoji zgodovini pa se je večkrat preoblikovala. V letih 1992–2003 je bila njena glavna naloga usposabljanje nabornikov in rezervne sestave različnih rodov ter služb. Po ukinitvi naborniškega sistema v Sloveniji leta 2003 je tudi 72. brigada prešla na profesionalno kadrovsko sestavo. V letih 2004–2013 je delovala kot brigada za bojno podporo in zagotovitev delovanja. Med preoblikovanjem Slovenske vojske leta 2013 je 72. brigada postala pehotna brigada s sestavo, kot jo ima še danes. Ta obsega 20. pehotni polk, 74. pehotni polk, rodovski bataljon in teritorialni polk. Njene naloge so vzdrževanje doseženih zmogljivosti bataljonske bojne skupine, usposabljanje

➤ **Združen glasbeni nastop Orkestra Slovenske vojske in skupine Naboj**

➤ **Brigadir Baš je poudaril, da brigado krasi tudi Maistrov bojni duh.**

in zagotavljanje rotacij za mednarodne operacije in misije, vzpostavitev ter vzdrževanje načrtovanih vojaških zmogljivosti, zagotavljanje zmogljivosti za zaščito, reševanje in pomoč, sodelovanje s Policijo pri širšem varovanju državne meje, opravljanje nalog civilno-vojaškega sodelovanja ter zagotavljanje podpore države gostiteljice.

Poveljnik 72. brigade brigadir Boštjan Baš je v svojem govoru izpostavil, da brigada ponosno nadaljuje tradicijo enot 7. pokrajinskega poveljstva Teritorialne obrambe vzhodnoštajerske regije, ki je ob pekrskih dogodkih ter spopadih v Ormožu, Gornji Radgoni, Šentilju in drugih krajih imelo pomembno vlogo med osamosvojitveno vojno. Vseskozi pa brigado krasi tudi Maistrov bojni duh, ki se izkazuje s predanostjo, domoljubjem in profesionalnostjo ter močno medsebojno povezanostjo. »Hvaležen sem za vse, ki so v brigadi pustili neizbrisen pečat, in za tiste, ki ga še vedno,« je poudaril brigadir ter se zahvalil nekdanjim pripadnicam in pripadnikom, vsem, ki trenutno nosijo našitek brigade, ter tudi tistim, ki jo podpirajo, ne nazadnje

pa tudi najbližjim, ki jim stojijo ob strani. Izpostavil je dosežke iztekajočega se leta, ko so skupaj dosegli predvidene zmogljivosti, napotili kontingente na misije, izvajali vaje v civilnem okolju ter veliko pozornosti namenili dvigu bojne pripravljenosti posameznikov in enot. Uspešno so izvedli številne taktične vaje z bojnim streljanjem ter dokazali svojo profesionalnost in kredibilnost. Brigadir Baš je še naštel obveznosti doma in v okviru zaveznitva, ki jih čakajo. Njihovi pripadniki bodo prisotni na Slovaškem in Kosovu ter v Nemčiji, Latviji in Iraku, njihova naloga pa ostaja obramba domovine, na kar bodo vedno stoodstotno pripravljeni. Ob koncu je izpostavil tudi ohranjanje in negovanje spoštljivega odnosa do Maistra in njegovih soborcev. »Čeprav delujemo v drugačnih razmerah, so domoljubje, pripadnost domovini, čast in pogum temeljne vrednote našega poklica. General ostaja naš vzor in navdih,« je poudaril in govor sklenil z geslom enote Skupaj zmoremo. Priznanje za uspešno delo, srebrno medaljo 72. brigade, je ob tej priložnosti dobil major Amir Egrič, načelnik odseka v poveljstvu 20. pehotnega polka.

PODELILI TUDI SPOMINSKA PRIZNANJA GENERALA MAISTRA

Slavnostni govornik na proslavi je bil državni sekretar Rudi Medved, ki je zaradi službenih obveznosti v tujini navzoče nagovoril po videoporočilu. V svojem govoru je izpostavil pomen Rudolfa Maistra kot velikana slovenstva ter njegovo odločnost in pogum. Spomnil je, da je zbral 4000 mož v mariborski pešpolk, s čimer je nastala prva redna slovenska vojska – vojska s slovenskimi častniki in slovenskim poveljevanjem, ki je zasedla narodnostno mejno območje na Štajerskem ter odprla možnosti za pridobitev Koroške in združitve Prekmurja z matično domovino. Ob tem je poudaril pomen prenašanja sporočilnosti in veličine njegovih dejanj iz roda v rod. Ob koncu je čestital ob bližnjem prazniku, se zahvalil vsem društvom, ki se spominjajo slavnega rojaka, in čestital 72. brigadi Slovenske vojske kot naslednici prve vojske, ki ji je poveljeval slavni general. »Praznujemo ponosno in samozavestno, ker je v naših genih tudi pogum Rudolfa Maistra,« je videoporočilo končal državni sekretar.

Mariborski župan Arsenovič, kamniški župan Matej Slapar in predsednica Zveze društev general Maister so v nadaljevanju podelili še spominska priznanja tistim, ki so s svojim delom v okviru domoljubne vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture in na drugih področjih javnega delovanja vidno pripomogli k ohranjanju spomina na generala ter njegovo sporočilnost. Priznanja so prejeli Orkester Slovenske vojske, upokojeni brigadir Ernest Anželj, podpredsednik Društva Rudolfa Maistra Maribor, Irma Benko, podpredsednica Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota, ter Aljaž Vrhovnik za delo v Domoljubnem društvu Franjo Malgaj. Proslava sta z glasbenimi točkami popestrila Big band Orkestra Slovenske vojske in vojaška glasbena skupine Naboj, ki jo večinoma sestavljajo pripadniki 72. brigade. Prihodnji dan se je praznovanje 30-letnice brigade nadaljevalo še z družinskim dnevom in koncertom skupine Mi2 v mariborski vojašnici generala Maistra.

Najzaslužnejšim posameznikom so podelili priznanja brigade.

ZNAK STROKOVNJAKA ZA PEHOTO SEDMIM PRIPADNIKOM

BESEDILO IN FOTO Slovenska vojska

V italijanski Vicenzi se je v četrtek, 10. novembra, končalo preverjanje obvladovanja osnovnih veščin in postopkov pehotnega vojaka za pridobitev znaka za strokovnjaka pehote (angl. Expert Infantry Badge – EIB).

Preverjanja v organizaciji 173. zračno-desantne brigade ameriških oboroženih sil se je udeležilo sedem pripadnikov Slovenske vojske. Gre za eno najtežjih preverjanj individualne usposobljenosti pehotnega vojaka v Evropi, na katerem se preizkušajo posameznikova telesna pripravljenost, strelska usposobljenost ter sposobnost za orientacijo in izvajanje drugih bojnih nalog kot dokaz visoke učinkovitosti na bojišču. Preverjanje je vključevalo štiri sklope, in sicer preverjanje telesne pripravljenosti oziroma gibalnih sposobnosti (49 sklec, 59 trebušnjakov ter preteči 4 milje v 32 minutah in manj), dnevno in nočno orientacijo z uporabo zemljevida ter kompasa v določenem časovnem okviru, pohod na 20-kilometrski trasi z oborožitvijo in bojno opremo ter časovno omejitvijo največ treh ur in preverjanje obvladovanja osnovnih vojaških veščin.

PRIPRAVLJENI ZA ODHOD V LATVIJO

BESEDILO Slovenska vojska

Od 7. do 11. novembra je na območju Postojne potekalo ugotavljanje pripravljenosti za doseganje končnih operativnih zmogljivosti 12. slovenskega kontingenta za Natovo misijo Okrepljena prednja prisotnost v Latviji.

Večino 12. kontingenta Slovenske vojske za Natovo misijo v Latviji oblikuje artilerijski vod iz sestave baterije za ognjeno podporo 1. brigade. Ognjeno moč havbic slovenskega voda pa s posadkama dopolnjujejo še pripadniki oboroženih sil Črne gore in Severne Makedonije, in sicer vsaka s svojim havbičnim oddelkom. Oddelka sta od septembra skupaj s slovenskimi kolegi izvajala večtedensko integracijsko usposabljanje na ravni voda. Ognjeni vod je ugotavljanje pripravljenosti za doseganje končnih operativnih zmogljivosti začel s pregledom opreme,

vozil, oborožitve in drugih materialnih sredstev. Nato je sledil še praktični preizkus na terenu. Hkrati s preverjanjem končnih operativnih zmogljivosti se je končalo tudi skupno usposabljanje s pripadniki črnogorske in makedonske vojske, ki so pridobili potrdila za udeležbo in usposobljenost za delo s havbico 155 milimetrov. Pripadniki baterije za ognjeno podporo so uspešno opravili zaključno preverjanje in med pripravami kontingenta izvedli vse potrebno za decembrsko napotitev na misijo v Latvijo.

DIJAKI NA PROMOCIJSKI PRIREDITVI SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Na celjskem sejmišču je med 9. in 11. novembrom potekala prireditev V službi domovine v organizaciji 72. brigade Slovenske vojske. Dogodek je bil namenjen predvsem promociji vojaškega poklica dijakinjam in dijakom ter predstavitvi nacionalno-varnostnega sistema Republike Slovenije, kar je del vsebine srednješolskega predmeta Aktivno državljanstvo. Enote Slovenske vojske so predstavile svoje zadolžitve in opremo, obiskovalci pa so se lahko preizkusili v streljanju, se seznanili z različnimi oblikami sodelovanja s Slovensko vojsko ter si ogledali dinamične predstavitve delovanja pehotnega oddelka, specializirane enote vojaške policije in zračnih sil Slovenske vojske. Več deset srečnežev je bilo naključno izbranih tudi za polet s helikopterjem.

Promocijska prireditev Slovenske vojske V službi domovine je potekala že drugič letos. Majska je bila namenjena predvsem seznanitvi polnoletnih dijakov z vojaško dolžnostjo, na novembrski pa je bilo poudarjeno spoznavanje nacionalno-varnostnega sistema Republike Slovenije in Slovenske vojske v okviru predmeta Aktivno državljanstvo. Vodja izvedbenega dela prireditve stotnica Katja Zupanc Beniger iz 20. pehotnega polka, ki je tudi prevzel večino organizacije, je pojasnila, da je celjsko sejmišče v treh dneh obiskalo več kot 3100 dijakinj in dijakov zaključnih letnikov srednjih šol iz vse Slovenije, predvsem

Veliko se jih je preizkusilo v streljanju.

Na stojnicah Postani vojak so jih seznanili z različnimi oblikami sodelovanja v Slovenski vojski.

pa s štajerskega konca. »Že druga prireditev V službi domovine je bila namenjena predstavitvi Slovenske vojske in njene vloge v nacionalno-varnostnem sistemu. Za dijake je tako 20. pehotni polk v sodelovanju s Sektorjem za vojaške zadeve pripravil predavanje z videogradivom, v katerem so predstavili zgodovino Republike

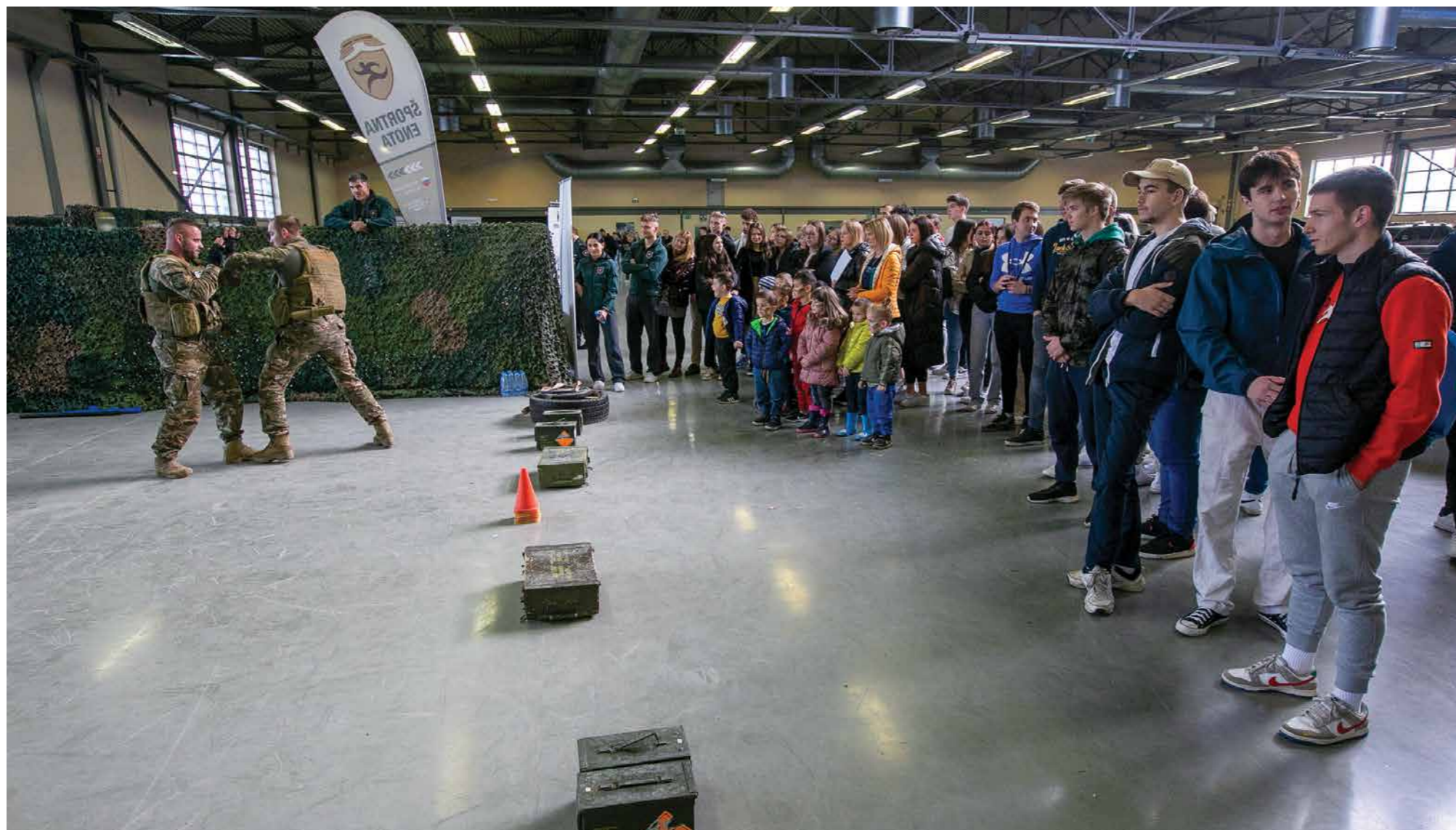
SAFIJE SULMANI

»Ogled prireditve je bil zanimiva izkušnja.«

Slovenije, osamosvojitvene procese, državne simbole, članstvo v mednarodnih organizacijah in vlogo Slovenske vojske v nacionalno-varnostnem sistemu.« je razložila stotnica in dodala, da so bili z obiskom zelo zadovoljni, saj je sejem obiskalo še več dijakov, kot jih je bilo prijavljenih, učinki promocije pa bodo vidni čez leto ali dve, ko bo ta generacija vstopala na trg dela. Sejem je bil sicer odprt vsak dan od 9. do 19. ure in so se ga lahko brezplačno udeležili tudi drugi obiskovalci.

STATIČNE IN DINAMIČNE PREDSTAVITVE VOJAŠKIH VSEBIN

Na promocijski prireditvi je sodelovala večina enot Slovenske vojske, dijaki pa so lahko spoznavali več kot petdeset različnih vojaških poklicev, si ogledali vozila in oborožitvene sisteme ter spremljali dinamične predstavitve. Vsak dan ob 13. in 16. uri so združeno delovanje rodov

prikazali pehotni oddelek 20. pehotnega polka, specializirana enota vojaške policije ter piloti pilatusov PC-6 in helikopterske posadke 15. polka vojaškega letalstva. S svojim šov programom se je predstavila tudi gardna enota, dijaki so lahko spregovorili s profesionalni športniki, zaposlenimi v Športni enoti Slovenske vojske, in spremljali prikaze vojaških borilnih veščin. Častnik za razvoj vojaške kondicijske vadbe iz Športne enote stotnik Bogdan Kovčan je pojasnil, da so zanje pripravili bojni kondicijski test v prilagojeni obliki, ki je obsegal plazenje, izvleko in prenos ranjenca, prenos dveh zabojev s strelivom ter na koncu še neposreden spopad s sovražnikom v obliki lutke oziroma boksarske vreče. Veliko dijakov so pritegnili tudi streljanje z orožjem, preizkus

Dijaki so z zanimanjem spremljali predstavitev vojaških borilnih veščin.

Na poligonu iskanja voditeljskega potenciala so morali opraviti različne naloge.

GAŠPER PEVEC

»Sejem je obsežen in preizkusil sem lahko več stvari.«

LUCIJA SMODEJ

»Obisk je del predmeta Aktivno državljanstvo.«

URH REZONIČNIK

»Razmišljam, da bi se udeležil poletnega vojaškega tabora.«

simulatorjev ter predstavitev bojnih vozil Svarun in Valuk. V nekaterih darilnih bidonih, ki so jih dijaki dobili na predavanju, pa se je tokrat skrivala tudi nagrada, in sicer polet s helikopterjem. Na dveh stojnicah Postani vojak so nam povedali, da so predstavitev prilagodili ciljni publiki, zato so dijakom predstavljali predvsem možnosti sodelovanja na brezplačnih taborih Mors in mladi, štipendiranje in prostovoljno služenje vojaškega roka. Stotnik Anton Buček iz Sektorja za vojaške zadeve je poudaril, da so se prav na zadnji dan prireditve odprle tudi spletne prijave za zimski tabor Mors in mladi, ki bo potekal v dveh terminih med zimskimi počitnicami. Povebil je dijake, da se pridružijo preizkušnji, na kateri lahko spoznajo vojaško življenje.

SEJEM SE JIM JE ZDEL ZANIMIV

Dijakinjo Srednje šole za storitvene dejavnosti iz Velenja Safije Salmani smo ujeli po streljanju s puško na sobnem trenažerju. Povedala nam je, da je bila precej natančna, da pa jo je presenetilo, kako težka je oprema vojaka skupaj z neprebojnim jopičem in čelado. »S sošolkami smo si ogledale sejem, ki se nam je zdel zelo zanimiv in je bil dobra izkušnja,« je poudarila. Več izkušenj s streljanjem že ima dijak Gašper Pevec iz Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje, ki se s strelstvom ukvarja v prostem času, zato je samo preizkusil, kako natančen je. Povedal je, da se mu je zdel sejem zelo obsežen, saj je lahko preizkusil in spoznal veliko stvari. Lucija Smodej, dijakinja iste šole, je pojasnila, da se jim obisk prireditve in spoznavanje Slovenske vojske upoštevatva v okviru dejavnosti predmeta Aktivno državljanstvo. »Preizkusila sem se na poligonu. Na koncu sem bila precej utrujena, saj je bila steza naporna. Preizkusila sem tudi različno opremo, recimo nočnogled, in streljala z orožjem. Predstavili so nam možnosti sodelovanja z vojsko in mogoče je, da se bom v prihodnosti za to še zanimala,« je dodala bodoča zdravstvena tehnika. Urh Rezonik iz Srednje strojne šole iz Velenja pa se je sejemske prireditve udeležil že drugič, saj je bil marca že na seznanitvi z vojaško dolžnostjo. »S strojnega vidika je tukaj za nas marsikaj zanimivega. Spoznali smo možnosti pridobitve štipendij in zaposlitve. Za to se sicer ne bi odločil, bi se pa rad preizkusil na kakšnem poletnem vojaškem taboru,« je razložil dijak.

NATOV ZNANSTVENI PANEL ZA ČLOVEŠKE DEJAVNIKE IN MEDICINO BO VODILA SLOVENSKA PREDSTAVNICA

BESEDILO Marko Pišlar

Znanost in tehnologija sta vedno pomembnejši področji sodobnih obrambnih sistemov. Dolgoročno podpirata strateške zmogljivosti in zagotavljata strateško prednost pred morebitnimi agresorji ter hkrati predstavljata še ne povsem izkoriščeno priložnost za domače raziskovalce in podjetja na obrambnem področju.

Trenutne geopolitične razmere nas vsak dan opozarjajo na reševanje izzivov, tudi in predvsem z visokotehnološkimi in naprednimi rešitvami. Kljub dejstvu, da konflikt v Ukrajini poteka na način, ki je bolj značilen za drugo svetovno vojno kot za sodobno bojevanje, smo hkrati priča hibridnemu načinu vojskovanja v vsej nepredvidljivosti. Na ranljivost skupne varnosti nas je nedavno opomnil koronavirus in prav gotovo bodo nanjo vplivale tudi podnebne spremembe, če omenimo le nekatere očitne grožnje svetovni varnosti. Danes smo priča izzivom, ki si jih še v ne tako daljni preteklosti niti predstavljati nismo mogli.

V okviru zaveznitva se z znanstvenega vidika s temi izzivi ukvarja Natova organizacija za znanost in tehnologijo (angl. NATO's Science and Technology Organization – STO). Njena naloga je, da Severnoatlantskemu svetu zagotavlja nasvete, inovacije in znanstvene rešitve za spreminjajoče se izzive zaveznitva. Na obrambno-varnostnem področju je organizacija za znanost in tehnologijo največji raziskovalni forum, ki z znanstvenimi in tehnološkimi raziskavami podpira zvezo Nato in njene članice. Vključuje več kot 6000 aktivnih znanstvenikov, skupaj z udeleženci, ki so vključeni v različne raziskave, pa šteje več kot 200.000 ljudi iz zaveznitva in partnerskih držav. Delovni program obsega več kot 300 dejavnosti, ki obsegajo različna znanstvena področja, kot so na primer umetna inteligenca, biotehnologija, kognitivne znanosti, hipersonična vozila, vpliv socialnih medijev na vojaške operacije itn.

Delo poteka v šestih vsebinskih panelih, ti so aplikativne tehnologije vozil, človeški dejavniki in medicina, tehnologija informacijskih sistemov, sistemske analize in študije, koncepti in povezave sistemov, senzorji in elektronika, ter v skupini za modeliranje in simulacije. Paneli in skupina so gonilna sila modela znanstvenega sodelovanja zaveznitva. V njih so nacionalni zastopniki ter svetovno priznani znanstveniki, inženirji in drugi specialisti. Poleg uresničevanja znanstvenega programa sodelovanja je njihova naloga tudi povezovanje z uporabniki, torej z vojsko in drugimi Natovimi telesi.

V večini panelov Slovenija že leta aktivno sodeluje. Še zlasti je aktivna v panelu, ki obravnava človeške dejavnike in medicino. Poslanstvo tega panela je zagotavljanje znanstvene in tehnološke podlage za optimiziranje zdravja, zaščito ljudi, dobro počutje ter učinkovitost vojakov v operativnem okolju, ob upoštevanju razpoložljivih zmožnosti. To vključuje

razumevanje in zagotavljanje ter združevanje fizičnega, psihološkega, fiziološkega in kognitivnega vidika pripadnikov vojsk s tehnološkimi sistemi, njihovim obrambnim poslanstvom in okoljem. Panel sestavlja približno 60 članov iz držav članic Nata in partnerskih držav, njegove dejavnosti pa so različne. Največ je raziskovalnih skupin, ki preučujejo različne tematike, panel pa pripravlja simpozije, srečanja specialistov, seminarje in druge znanstvene dejavnosti. Ves čas poteka okoli 80 dejavnosti.

Grožnje, ki spadajo v delovno področje panela, to so med drugim grožnje zaradi biološkega, kemičnega in radiološkega orožja, so žal vedno bolj aktualne, še zlasti če k omenjenim prištejemo hibridne grožnje, kot na primer vpliv na vojsko in prebivalstvo čez socialna omrežja in druge medije. Podnebne grožnje in posledičen vpliv na zdravje prebivalstva in vojske ter s tem povezana varnost dajejo več kot le slutiti, da se bo pomembnost področij, ki jih panel obvladuje, le še povečevala.

Slovenska predstavnica v panelu za človeške dejavnike in medicino dr. Larisa Pograjc je bila na jubilejnim 50. zasedanju panela izvoljena v vodstvo panela s štiriletnim mandatom. Prvi dve leti bo podpredsedovala skupaj s predsedujočim kolegom iz ZDA, naslednji dve leti pa bo predsedovala panelu. Mandat se začne aprila naslednje leto. Izvolitev na to pomembno mesto je visoko priznanje Sloveniji za dosedanje uspešno delo v panelu in predstavlja prvi tako visok položaj v obrambni znanosti. Slovenska predstavnica bo namreč prvič v zgodovini vodila znanstveni panel Natove organizacije za znanost in tehnologijo.

NA OGLED RAZSTAVA FOTOGRAFIJ ROKA ERŽENA

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

V Knjižnično-informacijskem in založniškem centru Centra vojaških šol v Ljubljani je do 13. januarja na ogled fotografska razstava Aktivno v gore štabnega vodnika Roka Eržena, pripadnika Oddelka za promocijo vojaške službe Sektorja za vojaške zadeve. Podčastnik se že več kot dvajset let ljubiteljsko ukvarja s fotografiranjem, v prostem času pa je strasten gornik, plezalec, turni smučar in gorski kolesar. Slovenski vršaci imajo v njegovem srcu posebno mesto, rad pa se vrača v Dolomite, saj tam vedno odkrije kaj novega. Na razstavi so na ogled fotografije, posnete v zadnjih dveh letih, ki prikazujejo različne športne aktivnosti v vseh letnih časih.

Razstavo fotografij sta 18. novembra odprla načelnik Knjižnično-informacijskega in založniškega centra višji vojaški uslužbenec XIV. razreda dr. Denis Čaleta in poveljnik Centra vojaških šol brigadir Peter Zakrajšek, ki sta izpostavila ljubezen do gora, ki jo gojimo Slovenci. Slavnostni govorec brigadir Zakrajšek je zadovoljen, da so med pripadniki Slovenske vojske tudi številni, ki se ukvarjajo z različnimi oblikami umetniškega izražanja in poleg služenja domovini v prostem času iščejo utrinke, ki nas navdajajo z lepoto ter optimizmom. Odprtje razstave je z glasbo pospremil trio flavt Orkestra Slovenske vojske, avtor fotografij pa je zbranim predstavil kraj in čas ter ozadje nastanka vsakega posnetka. V zbirko je umestil trenutke, nastale pri različnih športnih dejavnostih, kot sta plezanje in gorsko kolesarjenje, ter edinstvene podobe vršacev ob prvih sončnih žarkih ali v zvezdnatih nočeh.

Štabni vodnik Rok Eržen je pripadnik Slovenske vojske že od leta 2002

in je v njej deloval na številnih dolžnostih, od pripadnika pehotnega polka do inštruktorja na Šoli za podčastnike, zadnjih sedem let pa se ukvarja s promocijo Slovenske vojske. O svoji razstavi je povedal, da predstavlja vse aktivnosti, s katerimi se ukvarja. Z družino je že od otroštva hodil v hribe, rad tudi pleza, pozimi smuča, poleti pa naravo raziskuje z gorskim kolesom. Pred dvema letoma se je vpisal tudi v alpinistično šolo. Pri izboru fotografij se je omejil na tiste, ki so nastale prav v tem obdobju. Izmed več kot petdesetih fotografij so skupaj z zaposlenimi v knjižnici pripravili končni izbor. Najbolj izstopajoče fotografije so razstavljene na steni, še 120 pa se jih vrtili na televizijskem zaslonu v avli nekdanje vojaške gimnazije. »S fotografiranjem se ukvarjam že več kot dvajset let, sicer amatersko, kar pomeni, da se sam učim in izobražujem, tako na spletu in kot s prebiranjem strokovne literature. Ko greš v hribe, te vedno nekaj čaka. Niti ni nujno, da prideš do vrha. Vsak pohod je namreč nagraden z edinstvenimi podobami,« je pojasnil štabni vodnik in dodal, da je njegov najljubši in po njegovem mnenju najbolj fotogeničen letni čas v gorah prav zima, saj sneg poskrbi za dodatno svetlobo ob nočnih fotografijah in še bolj idilične podobe. Ob tem je opozoril, da zima za gornike skriva številne pasti, zato se je treba na ture podati dobro informiran o stanju vremena in snežne odeje ter primerno opremljen in pripravljen. Čeprav imajo slovenske gore v njegovem srcu posebno mesto, ima še posebej rad Dolomite, ki ga vsakič presenetijo s še neodkritimi naravnimi čudesi. Prav tako ima rad Penninske Alpe, v katerih je na meji med Italijo in Švico letos osvojil že deseti štiritisočak. »Gore mi pomenijo odmik, tišino in prostor, kamor grem, da se zberem in dobim nove zamisli. Včasih so gore tudi odlična priložnost za druženje, utrjevanje starih prijateljstev in sklepanje novih,« je o svoji ljubezni do gora še povedal ljubiteljski fotograf iz Škofje Loke. Razstava fotografij Roka Eržena bo na razstavišču Knjižnično-informacijskega in založniškega centra na Vojkovi 55a na ogled do 13. januarja.

RAD POMAGAM LJUDEM

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO osebni arhiv Bojana Špilerja

Bojan Špiler je tisti, s katerim se boste zelo verjetno pogovarjali, če ste na širšem območju Celja in pokličete na številko 112. Je operater v celjskem regijskem centru za obveščanje. Domačin iz Laškega je sistemu zaščite in reševanja predan že od otroštva, ko se je pri zgodnjih sedmih letih pridružil lokalnemu prostovoljskemu gasilskemu društvu. Zase pravi, da ni individualist in da se bolje počuti, kadar je v skupini. Predvsem pa rad pomaga ljudem.

OD PAZNIKA V ZAPORU DO POLICISTA

Špiler je že kot otrok sanjal o tem, da bi postal policist. »Za vsake maškare sem se preoblekel v policista,« je o svoji poklicni želji povedal Špiler. Ob koncu osnovne šole in v srednji šoli se je posvetil igranju košarke. Igral je za Košarkarski klub Zlatorog Laško. V mladinski kategoriji je dosegal izvrstne rezultate. Želel je nadaljevati profesionalno športno pot kot košarkar, vendar se je ta želja kmalu razblinila. Končal je Srednjo prometno šolo v Celju in pridobil izobrazbo prometni tehnik. Leta 1998 je odšel na službenje vojaškega roka. Obveznost je opravil v organih za notranje zadeve. Po trimesečnem usposabljanju v Tacnu in nato še štirimesečnem na Policijski postaji Laško je postal rezervni policist. Po končanem služenju je želel to delo nadaljevati. Žal je v Policiji takrat veljal moratorij za zaposlovanje, zato ni mogel postati poklicni policist. Karierna pot ga je zanesla na Dolensko v Zavod za prestajanje zaporne kazni Dob pri Mirni. Tam je najprej opravil vsa usposabljanja in se zaposlil kot paznik v zaporu. Po dveh letih in pol se je pojavila priložnost, da se prijavi na Policijsko akademijo. Te priložnosti se je Špiler zelo razveselil. Leta 2002 je končal vsa izobraževanja in uradno postal policist. Zaposlil se je na Policijski postaji Celje.

VSEBINO KLICEV RAJE POZABI

Vendar ga od malih nog ni zanimalo zgolj delo policista. Že zgodaj se je namreč pridružil gasilcem. Star je bil šele sedem let, ko je začel spoznavati gasilstvo. Dejaven je bil v gasilski mladini. »Star sem bil približno

20 let, ko sem začel delovati kot operativni gasilec v Prostovoljskem gasilskem društvu Laško,« je povedal. Tako je Špiler na eni strani kot policist in na drugi kot gasilec pokrival območje Celja in Laškega z okolico ter pomagal ljudem. Poklic policista je opravljal do leta 2015, ko se je nepričakovano srečal z novo poklicno priložnostjo. V Regijskem centru za obveščanje Celje so iskali operaterja in ni ga bilo treba prepričevati, da se prijavi. »Prerasel sem otroške sanje o tem, kako je biti policist. Delo sem imel sicer rad, nisem pa se videl v vlogi represivnega organa. Menim, da je v sistemu zaščite in reševanja boljši prostor zame,« je o zamenjavi kariere poti povedal Špiler. Premestitev je bila hitro urejena. Sprememba poklicne poti zanj ni bila zahtevna, saj je sistem ter delovanje zaščite in reševanja že od prej dobro poznal. Dobro znano mu je bilo tudi področje delovanja. Najprej se je udeležil usposabljanja za operaterje na Igu pri Ljubljani. Moral se je naučiti dela s sredstvi zvez in aplikacijami, ki jih operaterji uporabljajo pri svojem delu. »Delo je zelo zanimivo, veliko je različnih klicev,« je razložil Špiler. Na vprašanje o vsebini klicev, ki jih je sprejel, je odgovoril: »Že med policijskim delom sem se naučil, da stvari hitro pozabim,

Delo operaterja v regijskem centru za obveščanje Celje mu je všeč.

Od svojih mladih let je aktiven kot prostovoljni gasilec.

saj bi me vsebine sicer preveč obremenjevale.« Najtežji del njegovega dela predstavlja to, da le sedi ob telefonu, ko bi najraje šel na prizorišče nesreče in ljudem pomagal. Dela v dvoizmenjskih turnusih po dvanajst ur. Ko pride v službo, si najprej pripravi pripomočke in aplikacije, ki jih potrebuje, in si tako zagotovi, da bo delo potekalo nemoteno. Naprave lahko sprejmejo do 30 klicev naenkrat. Ker delata hkrati samo dva operaterja, mora pogosto presoditi, kdaj naj kateri klic konča in da prostor drugemu. »Ob vsakem klicu se trudim, da se čim prej oglasim,« je pojasnil Špiler in dodal, da ob prevzemu klica najprej zbere nujne podatke, in sicer kje in kaj se je zgodilo. Če gre za požar, poišče ustrezno gasilsko enoto in jo aktivira. Ko so v najkrajšem mogočem času aktivirane pristojne službe, se loti pridobivanja drugih podatkov. O dogodku obvesti policijo in reševalce, kadar je to nujno. Največ klicev je zdravstvenih, še zlasti od epidemije je teh precej več. Pogoste so tudi gasilske intervencije, vse od prometnih do naravnih nesreč. Poleti je več nesreč v gorah. Statistika kaže, da Regijski center za obveščanje Celje sprejme v povprečju 200 klicev podnevi ter 70 ponoči. Nekaj je tudi takih, ki niso nujni. Te klice preusmeri na ustrezne službe.

V PROSTEM ČASU DEJAVEN V GASILSTVU IN KOŠARKI

Špiler največ prostega časa nameni gasilskim dejavnostim. Leta 2008 je postal predsednik Prostovoljskega gasilskega društva Laško in na tem položaju vztraja še danes. Leta 2019 so ga povabili v Košarkarski klub Zlatorog Laško, najprej v upravni odbor, pozneje pa je postal predsednik društva, in tudi to vlogo je ohranil do danes. Leta 2018 je na lokalnih volitvah kandidiral za župana laške občine, vendar pri tem ni bil uspešen. Ob vseh dejavnostih pogreša prosti čas s prijatelji, ko bi lahko izklopil telefon in se popolnoma sprostil. Letošnji dopust je porabil za organizacijo požarne varnosti na prireditvi Pivo in cvetje. Od nekdaj so ga zanimali športi z žogo, v hribe pa ga nikoli ni vlekle. »Nisem individualist, ne pri športih in tudi v splošnem ne. Najbrž me je tudi zato pritegnilo delo v zaščiti in reševanju,« je povedal Špiler. Ima sina, ki je prav tako aktiven v gasilstvu.

»Nisem individualist. Najbrž me je tudi zato pritegnilo delo v zaščiti in reševanju.«

PRVO LETO VOJAŠKE GLASBENE SKUPINE NABOJ

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Naboj so
Mario Nemeč, Blaž Knez,
Afrim Delija, Marko Šeško,
Zora Mastnak Möderndorfer
in Tamara Hozjan.

Novembra je prvo leto delovanja praznovala glasbena skupina Naboj, ki jo sestavljajo pripadnica in pripadniki 72. brigade ter pripadnica Logistične brigade. Ljubiteljski glasbeniki so se povezali, da bi nastopali za pripadnike Slovenske vojske na različnih prireditvah in slovesnostih ter promovirali vojaški poklic. Vadijo trikrat na mesec v Vojašnici generala Maistra v Mariboru in izvajajo slovenske pop rock uspešnice, ustvarjati pa nameravajo tudi avtorske skladbe z domoljubno vsebino. Šestčlanska skupina z veliko načrti je povedala, da je usklajevanje vojaških obveznosti in glasbenega udejstvovanja velikokrat izziv, vendar jim dobri odzivi po koncertih ter glas o skupini, ki se je že razširili v vrstah Slovenske vojske, dajejo dodaten zagon.

Z GLASBO SE UKVARJAJO ŽE OD MLADOSTI

Glasbeno skupino Naboj sestavljajo dve pripadnici in štirje pripadniki Slovenske vojske, ki se z glasbo ukvarjajo že od mladosti. Glavna vokalistka je vojakinja Tamara Hozjan iz oddelka za podporo poveljstva 72. brigade, poddesetnica Zora Mastnak Möderndorfer, ki je zaposlena kot vojakinja za administrativne zadeve v 157. logističnem polku Logistične brigade, v skupini igra klavir in flavto ter je spremljevalna vokalistka, solo kitarist je desetnik Marko Šeško iz 74. pehotnega polka, vodja skupine v 1. četi, bobnar je poddesetnik Mario Nemeč, vojak protiklepnik iz 74. pehotnega polka, glavni pevec in kitarist je Afrim Delija, bombometnik iz 20. pehotnega polka, basist pa je vojak namerilec na lahkem kolesnem oklepem vozilu Valuk poddesetnik Blaž Knez, pripadnik 3. čete 74. pehotnega polka. Vsem je skupna ljubezen do glasbe, zgodba skupine pa se je začela, ko je vojakinja Tamara Hozjan, ki že več let nastopa kot pevka na različnih prireditvah v Slovenski vojski, k sodelovanju povabila Marka Šeška, Afrima

Delijo in Blaža Kneza. Ti so se povezali na Kforjevi misiji na Kosovu pred dva letoma, ko so v prostem času skupaj preigravali skladbe v posebni glasbeni sobi, ki je na razpolago pripadnikom oboroženih sil v italijanski vojaški bazi. »Pobudnik ustanovitve glasbene skupine je bil poveljnik 72. brigade brigadir Boštjan Baš, ki se je zavezal za to povezovanje. K sodelovanju smo povabili še bobnarja Maria Nemca, ki ga je Marko Šeško poznal s skupnega dela na misiji pred nekaj leti. Dobil smo se, zaigrali in se hitro ujeli. Tudi poveljniku je bilo všeč in tako se je začelo naše sodelovanje,« je pojasnila Tamara Hozjan, ki se s petjem ukvarja že od srednje šole, bila je članica narodnozabavnega ansambla, več let pa je nastopala tudi znotraj Slovenske vojske. Edina šolana glasbenica v skupini, flavtistka in klaviaturistka Zora Mastnak Möderndorfer, se je skupini pridružila nekoliko pozneje, ko so spoznali, da jim za pravi zven manjka še en član. »Prej sem delala v 20. pehotnem polku in so vedeli za moje glasbeno znanje,« je pojasnila poddesetnica, ki je končala srednjo glasbeno šolo, v vojaške vrste pa je stopila zaradi novih izzivov. Blaž Knez je povedal, da ga je za igranje kitare navdušil oče. V najstniških letih jo je rad prijel v roke predvsem na zabavah, na misiji pa je kitaro zamenjal za bas, saj so potrebovali basista. »Basa sem se priučil, saj me je igranje zelo pritegnilo. Nenehno pridobivam novo znanje in poskušam biti boljši,« je povedal poddesetnik. Prvo kitaro je že za peti rojstni dan dobil Afrim Delija, ki je bil v 90. letih član benda Riot. »Bili smo začetniki oldschool hardcora na Štajerskem. Bil sem ritem kitarist in pevec. Kitaro pa je moja strast že od otroštva,« je poudaril vojak iz Celja. V bendu je v mlajših letih igral tudi Marko Šeško, ki ga je nad električno kitaro prav tako navdušil oče. Resneje se je z igranjem začel ukvarjati v srednji šoli, pozneje pa je s heavy metal bandom Lycanthrope izdal kritično dobro sprejeto zgoščenko. V glasbeni družini in ob očetu glasbeniku je odraščal tudi Mario Nemeč, ki pa ga je v otroštvu kljub spodbudi doma bolj zanimal šport. Za bobnanje je spet našel veselje v srednji šoli, na misiji na Kosovu leta 2019 pa je ponovno obudil interes za igranje tega inštrumenta.

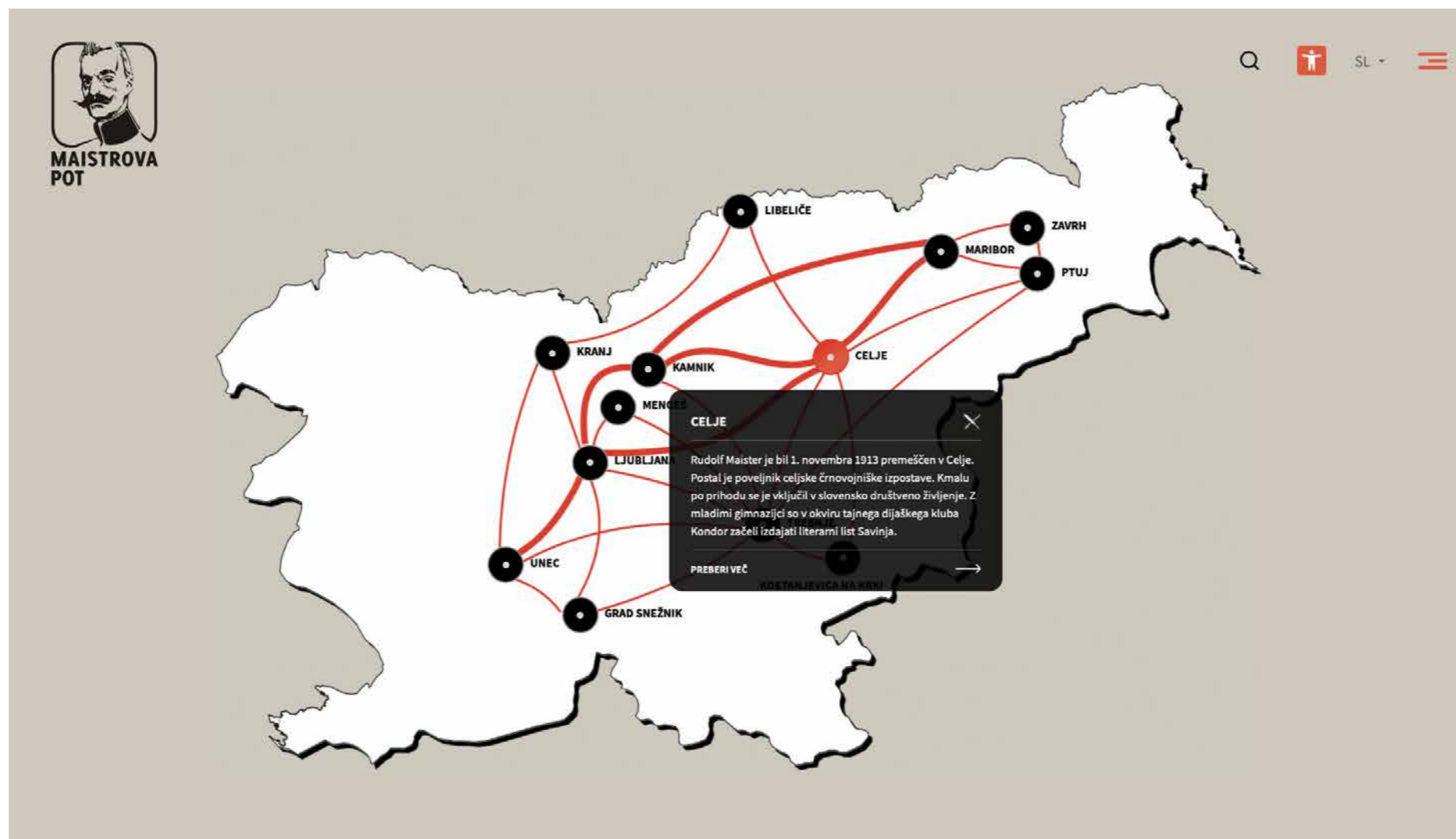
IZVAJAJO SLOVENSKE USPEŠNICE

Pri usklajevanju zvrsti, ki jo bodo igrali, sta se člana nekdanjih težko zvenečih bendov pošalila, da so morali nekateri malo popustiti, onadva pa še malo bolj, vendar je Tamara Hozjan dodala, da so se vsi morali nekoliko prilagoditi. So pa bili takoj enotni, da bodo kot pripadniki Slovenske vojske igrali izključno slovensko glasbo, in sicer različne uspešnice slovenske pop rock scene, kot so skladbe Pop Designa, Mirana Rudana, Tinkare Kovač, skupin Tabu in Dan D ter drugih. Trenutno imajo v svojem uro in pol dolgem repertoarju že okoli 20 skladb slovenskih izvajalcev. Dodali pa so, da želijo ustvarjati tudi avtorske pesmi z domoljubno vsebino. Imena skupine so se spomnili zelo hitro, in sicer na skupnem kosilu. Predlagal ga je Marko Šeško, vsem pa je bilo všeč, ker beseda naboj nima samo vojaškega pomena, temveč lahko pomeni tudi pozitiven naboj, takšen, kot je energija med njimi. Dobivajo se trikrat na mesec, tri dni zaporedoma med rednim delavnikom, pri čemer poskušajo ta čas čim bolj izkoristiti, zato se veliko pripravljajo in vadijo že doma. »Zavedamo se, da je tri dni na mesec malo za naš repertoar, vendar poskušamo čim bolj izkoristiti skupni čas, zato igramo od jutra do konca delovnika,« je razložila Tamara Hozjan. »Jaz pridem na vaje iz Ljubljane, Afrim in Blaž iz Celja. Usklajevanje delovnih obveznosti je zato včasih velik izziv, saj ima vsak še svoje redne vojaške obveznosti. Najprej smo mislili, da bo to manjša zgodba, vendar je po nekaj odmevnih nastopih, ko nas je slišalo veliko ljudi in smo se izkazali, naša skupina prerasla v nekaj resnejšega. Tega smo veseli, saj smo na to po tihem upali,« je pojasnila Zora Mastnak Möderndorfer, Afrim Delija pa je dodal, da morajo zaradi več nastopov tudi več vaditi. »Zame je glasba strast in zato v tem uživam,« je poudaril vojak, soglasno pa so se strinjali, da jim prav v tem primeru vojaška disciplina zelo koristi. Zelo so hvaležni nadrejenim, kadar imajo poslušanje, čeprav vedo, da je zaradi veliko dolžnosti težko uskladiti srečevanje pripadnikov različnih enot. Prvič so pred številno civilno in vojaško publiko nastopili maja letos ob dnevu odprtih vrat mariborske vojašnice in dobili številne pohvale. »Naredili smo dober žur,« so se strinjali. Trema pred krstnim nastopom je bila pozitivna, igranje pred množičnim občinstvom in z dobrim ozvočenjem pa je pričaralo odlično vzdušje in jim dalo dodatno motivacijo. Blaž Knez je poudaril, da če se je prej sodelavcem zdelo njihovo povezovanje zanimivo, so bili po nastopu navdušeni in so jih pohvalili. »Nam pa je tudi v veselje igrati za naše soborce,« je še izpostavil basist. Glas o njih se je že razširil znotraj Slovenske vojske, pri tem pa so poudarili, da se jih ne sme zamenjevati s pripadniki Orkestra Slovenske vojske, v katerem igrajo profesionalni glasbeniki, ki imajo večinoma akademsko izobrazbo. »Smo ljubiteljski glasbeniki, ki si želimo čim več nastopati na vojaških prireditvah, slovesnostih ali ob drugih dogodkih za naše sodelavce,« so pojasnili člani glasbene skupine Naboj. Opozorili pa so, da morajo biti zaradi usklajevanja vojaških nalog o morebitnem nastopu obveščeni že vsaj en mesec prej. »Imamo že veliko povabil, vendar marsikoga odvrnejo administrativne zadeve, ki jih je treba urediti, da lahko pripadniki različnih enot sodelujemo. Upamo, da bo to v prihodnosti nekoliko lažje,« so poudarili sogovorniki. Ena izmed želja je tudi sodelovanje na različnih promocijskih dejavnostih Slovenske vojske, da bi se predstavili širši publiki in pokazali, kako raznovrstni ljudje delujejo v službi domovine in da je v uniformiranih vrstah tudi prostor za kreativnost. »Tega v Slovenski vojski še ni bilo. Mi smo veseli, da smo našli neko svojo pot, na kateri poskušamo biti čim bolj kreativni. S skupino imamo prav gotovo dolgoročne cilje,« je poudaril Delija. Novembra so nastopili na prireditvi ob dnevu 72. brigade v Slovenskem narodnem gledališču Maribor in tam eno skladbo odigrali tudi z Orkestrom Slovenske vojske. V prihodnosti pa jih boste lahko videli še veliko nastopati na prireditvah v Slovenski vojski.

MAISTROVA VIRTUALNA POT SE RAZVIJA

BESEDILO mag. Jerica Pavšič
FOTO www.rudolfmaister.si

Alenka Juvan, ki skrbi za Maistrovo dediščino v njegovi rojstni hiši v Kamniku, preurejeni v muzej, si je leta 2017 skupaj s Katarino Mahnič zamislila projekt Maistrove poti kot del evropskega projekta v okviru programa Evropa za državljane – Evropski zgodovinski spomin. Projekt, imenovan Kocka je padla, žal ni bil sprejet. Leta 2021 pa so ga nekoliko spremenjena pod vodstvom Medobčinskega muzeja Kamnik uresničili 15 slovenskih kulturnih ustanov in družina Maister. Ustvarili so pregledno spletno stran, na kateri je mogoče najti veliko podatkov o življenju in delu našega velikega generala. Glavni namen Maistrove virtualne poti je na spletu povezati kraje, v katerih je Maister živel in deloval, ter ustanove, ki hranijo kakršno koli gradivo ali spomin o njem. Tako je na enem mestu zbrano bogato in slikovito gradivo o Maistrovem življenju in delu. Zdaj bo stran dobila tudi svoje mesto v t. i. igri geolov (angl. geocaching).

Maistrova virtualna pot je projekt, ki je bil predstavljen in sprejet na Ministrstvu za kulturo, sredstva zanj pa je poleg ministrstva prispevala tudi Občina Kamnik. Oblikovan je tako, da vključuje 15 slovenskih ustanov, ki delujejo na kulturnem področju in so kakor koli povezane z generalom Maistrom oziroma njegovo dediščino. Medobčinski muzej Kamnik, katerega del je Maistrova rojstna hiša, ima v projektu vodilno vlogo. Med sodelujočimi ustanovami so tudi Vojaški muzej Slovenske vojske, Arhiv Republike Slovenije, Dolenjski muzej Novo mesto, Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec, Muzej novejšje zgodovine Celje, Gorenjski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Narodni muzej Slovenije, Narodna in univerzitetna knjižnica, Pokrajinski arhiv Maribor, Pokrajinski muzej Maribor, Univerzitetna knjižnica Maribor in Zgodovinski arhiv na Ptuj. Veliko prikazov Maistrove dediščine je prispevala tudi družina Maister.

KLIKNITE NA WWW.RUDOLFMAISTER.SI

»Maistrova virtualna pot je največja in najbogatejša razstava o generalu Maistru na spletu.« je povedala njena snovalka Alenka Juvan. Projekt je v dobrem letu zares uspel. Do zbirke v virtualni različici lahko uporabniki spleta prosto dostopajo kadar koli in od koder koli.

Ob kliku na spletno stran se prikaže izjemna karikatura generala Rudolfa Maistra, ki je delo Cirila Horjaka. Maister nato odpre vrata svoje rojstne hiše, zatem pa se prikaže zemljevid slovenskih krajev, v katerih je živel in deloval. To so Ptuj, Trebnje, Kostanjevica na Krki, Kamnik, Mengeš, Kranj, Ljubljana, Celje, Maribor, Libeliče, grad Snežnik in Unec, vključno s Przemyslom, mestom v Galiciji na Poljskem, kjer je Maister leta 1912 postal poveljnik podčastniške šole. Przemysl je tudi izjema med kraji zunaj Slovenije, ki so predstavljeni na zemljevidu, saj bi bila celovita predstavitev vseh krajev v nekdanji Avstro-Ogrski, v katerih je Maister deloval med svojo častniško kariero, prezapletena. V vsakem kraju je predstavljena dediščina o generalu Maistru, ki jo hranijo

➤ **Spletna stran z zemljevidom slovenskih krajev, v katerih je živel in deloval general Maister.**

v ustanovah v tem kraju. Med kraji in tematskimi sklopi, kot so otroštvo in mladost, vojaška kariera, pesnik, bibliofil, kulturnik ter Maistrova dediščina, so ustvarjene spletne povezave.

Del Maistrove virtualne poti so tudi kotiček za mlade, v katerem so križanke, avdio-video zgodba, ustvarjena po slikanici *O Rudolfu brez brkov in o Veroniki, ki je s kačjim repom namahala mamuta* avtorice Alenke Juvan in ilustratorke Andreje Peklar, ter interaktivne igre. Prav tako je zanimiva rubrika Aktualno, v kateri so povezave na novice o dogodkih ter na članke o Maistru iz drugih virov.

NAD MAISTROM NAVDUŠENI TUDI GEOPOPOTNIKI

Virtualno različico naj bi v naslednjih letih dopolnila tudi stvarna Maistrova pot. Še prej pa so ustvarjalci Maistrove virtualne poti uresničili drugo inovativno zamisel, in sicer da vsaj del Maistrove poti, torej slovenske kraje, povežejo z geolovom. To je sodobno gibanje oziroma aktivnost na prostem, pri kateri uporabniki uporabljajo GPS-sprejemnik oziroma mobilno napravo ali druge navigacijske tehnike, s katerimi skrivajo in iščejo »zaklade« na zanimivih lokacijah po vsem svetu.

»Zakladi« na tej poti, poimenovani Maister na poti, so lesene škatlice z dnevnikom, v katerega se geopotniki vpisujejo. Poleg dnevnika sta v škatlici tudi žig z Maistrovim portretom in zloženka. Ko geopotnik zbere žige, dobi sledljivček. Gre za poseben obesek, ki ga lahko obdrži, lahko pa ga vrne v škatlico in na spletu zapiše, da želi, da gre obesek, denimo, na Kitajsko. Potem lahko sledljivček spremlja v zapisih geolovcev na spletu.

»Maistrovi zakladi« so postavljeni na petnajstih krajih. Išče se jih na spletu, v skladu z GPS-koordinatami. Nekaj jih je postavljenih v različnih kulturnih ustanovah, nekaj pa zunaj na prostem. Eden izmed »Maistrovih zakladov« na prostem je pri gradu Bukovje, kjer je potekala bitka za Dravograd, edina bitka, ki jo je general Rudolf Maister vodil na slovenskih tleh, drugi pa je v znameniti slovenski vasi Libeliče, znani po zgodovinsko izpričanem domoljubju. Naj tudi ta Maistrova pot zaživi.

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE SPET NA KONCERTNEM ODRU

BESEDILO dr. Franc Križnar, FOTO Brane Petrovič

Orkester Slovenske vojske je 28. oktobra nastopil na velikem odru Slovenske filharmonije. Z gostujočim dirigentom Simonom Perčičem in sopranistko Niko Gorič je odigral skladbe Juliusa Fučika, Alfreda Caselle, Franza Schuberta, Wilhelma Stenhammarja, Arthurja de Greefa in Andreja Missona.

Kako vsestranski in umetniško popoln je naš drugi osrednji državni pihalni orkester, smo slišali na njihovem zadnjem koncertu 28. oktobra v Kozinovi dvorani Slovenske filharmonije. Zakaj drugi? Zato, ker je bil ustanovljen in stalno deluje pod vodstvom Ministrstva za obrambo od leta 1996, torej za Policijskim orkestrom, ki je bil ustanovljen leta 1948. Do zdaj so ga vodili številni in najuglednejši umetniški vodje – dirigenti. Tokrat pa je orkester nastopil z gostujočim dirigentom Simonom Perčičem. Na koncertu je orkester igral priredbe za zasedbo koncertnega ali velikega pihalnega orkestra, poleg najštevilčnejših pihal, trobil in tolkal pa smo lahko slišali še čelesto, harfo, kontrabas, bendžo, kitaro in druga glasbila. Četudi bi lahko oporekali izboru dvorane v Slovenski filharmoniji, ki med drugim niti ni akustično najprimernejša za nekaj več kot petdesetčlansko zasedbo glasbenikov, pa je bila ta težava odpravljena s tenkočutnimi interpretacijami vojaškega orkestra, zlasti v drugem delu, ko sta se ansamblu in dirigentu pridružila še odlična pevska solistka sopranistka Nika Gorič in koncertni mojster klarinetist Janez Benko.

Druga posebnost koncerta, poleg že v uvodu poudarjene kakovosti, ki jo naš ansambel razvija ob primarnem protokolarnem delovanju, je bil spored, saj smo marsikatero skladbo slišali prvič pri nas ali sploh prvič. Orkester Slovenske vojske pa je igral vse od (uvodne) uverture, rapsodije, samospjeva, intermezza do slovenske ljudske pesmi in edinega dodatka, koračnice.

Prva je bila v priredbi Heriberta Raicha na sporedu koncertna uvertura *Miramar*, op. 247 Čeha Juliusa Fučika, tudi pri nas precej znanega

Orkester SV z gostujočim dirigentom in sopranistko

glasbenega avtorja. Glede na italijanski naslov znanega tržaškega gradu Miramar je bilo v tem delu precej priljubljenih italijanskih napevov. V naslednji skladbi, rapsodiji *Italija*, op. 11, sodobnega Italijana Alfreda Caselle v priredbi Davida Gregoronijske smo še vedno ostali v odličnih italijanskih glasbenih vodah, tako z orkestrom kot s številnimi solisti, interpretacijski tempo pa je še rasel in se vzpenjal v vseh poustvarjalnih elementih. V drugem delu je nastopila sopranistka Nika Gorič kot mojstrica različnih glasbenih slogov. Najprej je bila na vrsti priredba samospjeva *Der Erlkönig/Vilinski kralj*, D. 328 enega izmed najbolj znanih avstrijskih skladateljev Franza Schuberta, v katerem je uglasbil poezijo Johanna Wolfganga von Goetheja. Iz izvornika za glas in klavir, ki predstavlja tipično romantično vokalno inštrumentalno miniaturo, jo je za spremljavo z godbo (na pihala) oziroma pihalnim orkestrom priredil Jos van der Braak. Pred naslednjim večjim solističnim nastopom gostujoče sopranistke smo slišali še vmesni *Intermezzo* iz kantate *Pesem/Sängen*, op. 44 Šveda Wilhelma Stenhammarja v priredbi Aljoše Tavčarja. V tem kratkem orkestralnem delu so zazvenela simfonična pihala in trobila v skrajni in homogeni celoti, kot orgelski pleno. Potem pa še tri izmed petih *Cinq chants d'amour pour soprano et orchestre/Pet ljubezenskih pesmi za sopran in orkester* Belgijca Arthurja de Greefa in v priredbi Erika Sommersa, in sicer prvo *Devant le ciel/Pred nebesi*, četrto *Cloches/Zvonovi* in peto *Notre amour/Najina ljubezen*. Posebno ali skoraj inovativno dejanje pa je bila priredba belokranjske ljudske pesmi *Lepa Anka* enega slovenskih vodilnih skladateljev Andreja Missona. Pela je solistka, igrali in tudi peli pa so člani orkestra. Vse skupaj se je sklenilo v edinstven in zaključen umetniški dogodek s pomenljivo koračnico Jožeta Privška *Pod slovenskim praporom* (brez dirigenta) kot še eno izmed prepoznavnih skladb iz repertoarja Orkestra Slovenske vojske.

NAVODILA ZA PRIPRAVO PREDSTAVITVE

BESEDILO Tanja Debevč, Šola za tuje jezike

Med pripravo predstavitve za terminološko konferenco sem obnavljala znanje o pripravi predstavitve. Čeprav poučujem že več let in sem vajena nastopanja, me je vseeno skrbelo, kako bom opravila predstavitev pred strokovnjaki na jezikovnem področju. Menda ima kar devetdeset odstotkov ljudi strah pred javnim nastopanjem. Ko nastopamo, nam je lahko v tolažbo to, da je med občinstvom večina takih, ki bi bili raje kjer koli drugje kot pa na našem mestu. Vsakdo, ki stoji pred občinstvom, si zasluži spoštovanje, saj je v predstavitev verjetno vložil veliko dela. Dobra priprava je seveda najpomembnejša za dobro predstavitev.

Vsaka predstavitev (prav tako briefing) je sestavljena iz treh delov – uvoda, jedra in sklepa. V uvodu se predstavimo, povemo, o čem bomo govorili ter katere so glavne točke naše predstavitve. Lahko omenimo še, koliko časa bo predstavitev trajala in kdaj smo pripravljene odgovorjati na vprašanja. Včasih nam to bolj odgovarja med predstavitvijo, včasih pa na koncu. Jedro je glavni del naše predstavitve. To naj bo razdeljeno na več točk, koliko, pa je odvisno od časa, ki ga imamo na voljo. Na koncu moramo podati še sklep, ki obsega kratek povzetek povedanega, zahvalo ter vabilo k vprašanju.

Guy Kawasaki, eden izmed strokovnjakov na področju predstavitve, zagovarja smernice, da naj bi predstavitev sledila številkam 10-20-30. Imela naj bi največ deset drsnic, trajala naj bi največ dvajset minut, pisava na drsnicah naj bi bila v velikosti najmanj trideset točk. To so zelo dobre smernice, vendar jih lahko glede na temo, čas, ki ga imamo na voljo, in podobno različno uporabimo. Glede pisave še to: naj bo preprosta za branje in enaka na vseh drsnicah, uporabimo največ tri različne barve, najbolj izstopajočo barvo pa uporabimo za poudarjanje najpomembnejših stvari. In ne pozabite večkrat preveriti, ali je besedilo jezikovno pravilno.

Če ostanemo pri vizualni podpori predstavitve. Ste že slišali za izraz *death by PowerPoint* (smrt zaradi predstavitve v PowerPointu)? Veste, zakaj rečemo alinejam v angleščini *bullet points* (konice nabojev)? Očitno moramo biti pri vizualni podpori zelo pozorni, saj je lahko »smrtonosna«. Šalo na stran, najlažje je, da se držimo smernice *manj je več*. Na drsnice napišimo samo najpomembnejše

podatke. Če je na drsnici preveč podatkov, potem občinstvo bere in hkrati poskuša poslušati, kaj govorimo. To je pa večinoma težko, če ne celo nemogoče. Če tudi mi beremo z drsnic, potem ne potrebujemo predstavitve. Napišimo raje članek ali občinstvu razdelimo izročke.

V angleščini poznamo pregovor: *A picture paints a thousand words*. Včasih bomo več povedali s sliko kot z besedami. Uporabimo slike, vendar ne preveč, in sicer namesto besedila, ne za okras. Tudi pri slikah bodimo pozorni na velikost. Slike morajo biti dovolj velike, da je jasno videti, kaj predstavljajo.

Glede na to, da moramo predstavitev vedno prilagajati občinstvu, pazimo na jezik. Če predstavljamo strokovne teme sodelavcem na istem področju, potem seveda uporabimo lokalni žargon. V nasprotnem primeru prilagodimo jezik tistim, ki nas poslušajo. Če je treba, razložimo strokovne termine. Kadar govorimo v tujem jeziku in smo predstavitev prevedli, pazimo na to, ali tudi sami ne razumemo neke besede in smo jo morali preveriti v slovarju. V tem primeru je velika verjetnost, da te iste besede ne pozna nihče v občinstvu. Zamenjajmo jo z lažjo ustreznico ali jo razložimo.

In ne nazadnje, ne pozabite na dihanje. Včasih smo pri predstavitev tako živčni, da skoraj pozabimo dihati in govorimo prehitro. Med točkami predstavitve ali pri menjavi drsnic zadihajmo. Tudi premor je v govoru pomemben. Pred predstavitvijo pa se poskusimo z dihanjem umiriti (štiri sekunde vdih, štiri sekunde dih zadržimo, štiri sekunde izdih, štiri sekunde dih zadržimo – to večkrat ponovimo). Če vemo, da smo med predstavitvami živčni, držimo v roki svinčnik. Rok ne dajemo v žepe in jih ne prekrizamo na prsih. Tako namreč drugim in hkrati sebi sporočamo, da nas je strah in smo živčni. Dobro naj bi bilo, da se pred predstavitvijo (in seveda med njo) držimo pokončno. To naj bi možgane prepričalo, da smo samozavestni in nas ni strah. In še zelo pomembna stvar, vzdržujmo očesni stik (z občinstvom, ne s steno) ter ne pozabimo na nasmeh.

Poglejte si posnetek Davida JP Phillipa *How to Avoid Death by PowerPoint* (sicer je v angleščini, vendar dovolj nazoren, da boste razumeli tudi brez znanja angleščine) ter katero izmed predstavitev na spletni strani TED Talks (<https://www.ted.com>), ki velja za zakladnico dobrih predstavitev.

Seveda, teorija je eno, praksa nekaj povsem drugega. Vendar vaja dela mojstra, če mojster dela vajo. Le pogumno.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

			POLICA, REGAL	KOS, PRIMEREK	MESTO NA PORTUGALSKEM	RIMSKI HIŠNI BOG	NEDRA	CELOTA, POENOTENOST	VRH PRI RADUHI
		KRURŠKI NOŽ							
		OBJEKT ZA PROZVODNJO							
		AM. PESNIK IN PISATELJ (RALPH WALDO)							
		FR. SKLAD. (FRANCIS)			MESTO NA HONŠUJU				
		NEM. FILOZ. (IMMANUEL)			VZDRŽEN ČLOVEK				
		▶					TANJA ŽAGAR		
							TISKALNIK		
Avtr. Vladimirov, NAJETO PERO	STISNIJENA DLAN	PRVIRIMSKI ZALOŽNIK	SPANJE, SPANEC	RUDNIK NA KOSOVU	VITEZOV OPRODA JEZERO NA FINSKEM				
						KRAJ NA PRIMORS.			
						FR. PEVKA (PATRICIA)		RUSKI REVOLUC. SOCIALIST	STRNIŠČE
RUSKI PISATELJ (BORIS)									
						SLAVNOSTNI OGENJ			
ZMES CEMENTA IN AZBESTA ZA PLOŠČE									
						NEVERNIK ŠTEVILKA 5			
IRSKA PEVKA O'CONNOR									
						DRUŽABNIK POSTAVKA, TRDITEV			
TOINE KRALJ			ODLOČEN UGOVOR					RASTLINSKA BODICA	
			VOZ, DIRA (PRIMOR.)					NAVDUŠENEC	
	PISATELJ KRANJEC	OGLAŠANJE VRABČKOV				RIMSKI POZDRAV			NIZOZEMSKI DJ VAN BUUREN
		POGORJE NA V. ZDA				DENAR V SRBUI			VHOD V STAVBO
IZDELEK IZ ŽITA					REZULTAT ORIS, OČRT				
						NARAVA, ČUD POSLOVNEŽ POVZPETNIK			
IZABELA (KRAJŠE)			GLASNO ODOBRAVANJE					ROBERT REDFORD	
			SENČNICA					GRŠKA ČRKA	
VEČJI ČOLN NA VESLA						IZOBČENJE IZ CERKVE			
						ALBERT EINSTEIN			
MATERIAL ZA POKRIVANJE STREH							TEK, VOLJA PO JEDI		
OKRASNI PREDMETI							REKA V PRIMORJU		

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
VARSTVO PRED POŽAROM.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Aleksander Dragar**, Ulica heroja Staneta 6, 3310 Žalec,
- ▶ **Nada Krajnc**, Kostanjek 8a, 8272 Zdole,
- ▶ **Ana Volkar**, Krallova ulica 1, 8000 Novo mesto.

Nagrajencem čestitam.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, 14. decembra 2022, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

POGUM
ZA LJUBEZEN

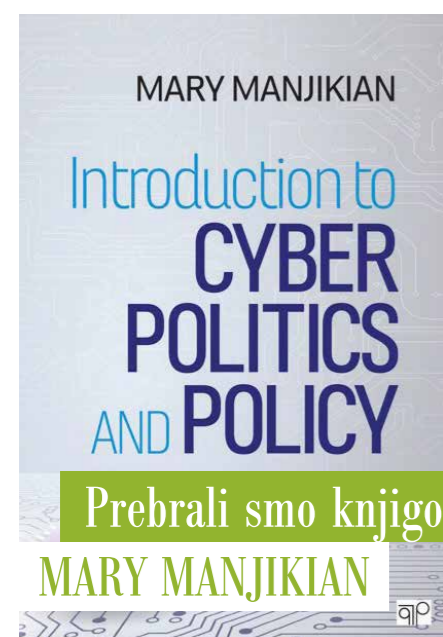
V knjižni seriji antičnih vrlin *Pogum kliče* avtorja Ryana Holidaya sem našla zapis, ki se mi zdi ravno pravšnji za letošnji adventni čas in prihajajoče božično-novoletne praznike. Govori o pogumu.

»Dolgo je veljalo, da obstajata dve vrsti poguma: fizični in moralni. Fizični pogum je vitez, ki jezdi v boj. Je gasilec, ki se požene v gorečo stavbo. Je raziskovalec, ki se odpravi na Arktiko in kljubuje vsem naravnim silam. Moralni pogum je žvižgač, ki se spopade z močnimi

interesi. Je resnicoljub, ki na glas pove nekaj, česar ne bo nihče drug. Je podjetnik, ki se navkljub vsem nasprotjem in oviram loti lastnega posla.« Ni treba biti filozof za ugotovitev, da gre pravzaprav za isto stvar. Ne obstajata dve vrsti poguma. Samo ena je. Tista, pri kateri postaviš svojo kožo na kocko. V nekaterih primerih dobesedno, morda usodno. V drugih primerih je to v prenesenem pomenu ali v finančnem smislu. Pogum je tveganje, požrtvovalnost, predanost, vztrajanje, resnica, odločnost. Winston Churchill je rekel: »V življenju vsakogar pride poseben trenutek, ko ga v prenesenem pomenu potrepljajo po rami in mu ponudijo priložnost, da stori nekaj zelo posebnega, kar je edinstveno zanj in prilagojeno njegovim talentom. Kako tragično je, če jih ta trenutek zaloti nepripravljene ali nesposobne za to, kar bi lahko bila njihova najveličastnejša ura.« Pogum vsakega izmed nas kliče drugače, ob različnem času in v različnih oblikah. Toda v vsakem primeru prihaja od znotraj. Najprej smo poklicani, da se dvignemo nad strah in strahopetnost. Nato smo poklicani k pogumu: nad naravne sile, nad verjetnost, nad svoje omejitve. In nazadnje smo poklicani k junaštvu, morda le za en sam veličasten trenutek, ko smo poklicani, da naredimo nekaj za nekoga drugega, ne zase. In k temu nas vabita tudi prihajajoča adventni in božični čas. Vere, upanja in ljubezni nam želimo in da bi imeli pogum za vse troje, še posebej pa za ljubezen.

VU XIII. r. mag. Violeta Vladimira Mesarič, VVIK

Mary Manjikian, predavateljica kibernetike na regentski univerzi in nekdanja ameriška častnica, v monografiji *Introduction to Cyber Politics and Policy* obravnava mednarodne odnose, varnostne izzive in obveščevalne dejavnosti, ki so povezani s kibernetiko politiko s pravnega, tehnološkega in obrambno-vojaškega vidika.

Knjiga se začne s predstavitevjo zgodovine svetovnega spleta, pri čemer so kronološko predstavljena štiri obdobja njegovega razvoja: zgodnje, za katerega je značilen pojav hekerstva (1963–1984), čas regulacije in rasti (1984–2000), obdobje militarizacije kibernetike prostora in nadvlade ZDA (2000–2012) ter kot zadnje obdobje metapodatkov in nadzora, ki se ujema s koncem ameriške hegemonije (2008–danes).

V osrednjem delu monografije avtorica opiše vpliv hitrega razvoja internetne tehnologije na kibernetiki prostor, kibernetiko vojskovanje in mednarodne odnose. Pri tem izpostavi, da se nekatere značilnosti svetovnega spleta od 80. let prejšnjega stoletja niso spremenile. Informacije namreč še vedno potujejo zelo hitro in brezplačno ter v prostoru, ki ne pozna meja. Nasprotno pa so v spletnem okolju nastale velike spremembe pri nadzoru. Sprva je bil ta v domeni države in oboroženih sil, danes pa si ga lastijo svetovne korporacije, kot so Google, Twitter in Facebook, zato avtorica izpostavi javno-zasebno partnerstvo in njegov pomen pri zagotavljanju kibernetike varnosti. Meni, da sodelovanje med državo in zasebnimi korporacijami vodi do nadaljnega zmanjševanja vloge države na tem področju in sproža veliko vprašanj, kot so na primer, kako zagotoviti ustrezno kibernetiko varnost za kritično infrastrukturo, kako rešiti nasprotje med globalnim obvladovanjem kibernetike prostora in kibernetiko suverenostjo ter vprašanje hegemonije. Ker so ZDA izgubile položaj nadzornika kibernetike prostora, se med velesilami stopnjuje tekmovanje za vodilno vlogo na tem področju, konflikti v kibernetičnem prostoru pa predstavljajo stopnjevanje in nadaljevanje ozemeljskih sporov med državami, ki bi jih te sicer bojevale v resničnem prostoru.

Zadnja poglavja monografije so namenjena kibernetiki varnosti in odvrčanju, prihodnosti spleta, etiki in politiki umetne inteligence, dronom ter analizi metapodatkov.

Ana Brodnik, KIZC

POČASTILI SPOMIN NA GENERALA MAISTRA

BESEDILO MP, FOTO Bruno Toič

V sredo, 23. novembra, ob slovenskem državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, so delegacije Ministrstva za obrambo pod vodstvom ministra Marjana Šarca, Mestne občine Ljubljana ter Zveze društev general Maister položile vence pred spomenik generala Rudolfa Maistra, ki stoji pred stavbo Ministrstva za obrambo. 23. novembra leta 1918 je Rudolf Maister s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo in jo razpusil. S tem dogodkom je k Sloveniji priključil večji del slovenskega narodnostnega in govornega območja Štajerske in Koroške.

V spomin

JASMINI
RIHAR

Globoko nas je pretresla vest, da je v tragični nesreči na Kreti izgubila življenje naša draga in cenjena sodelavka Jasmina Rihar, prevajalka, diplomirana francistka ter hispanistka. V Upravi Republike Slovenije za vojaško dediščino se je zaposlila maja letos kot podsekretarka v Sektorju za vojne grobove in grobišča. V okviru njenega delovnega področja jo je Vlada Republike Slovenije imenovala za tajnika Komisije Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, pristojna pa je bila tudi za odnose z javnostmi glede vojnih grobov in grobišč ter vojnih veteranov, vojnih invalidov in žrtev vojnega nasilja. S svojo srčnostjo, umirjenostjo in pozitivno naravnostjo si bila zgled vsem nam. Tvoja volja do življenja kljub hudi bolezni je lahko marsikomu v navdih in spodbudo. Hvaležni smo, da si bila naša sodelavka ter za vsak trenutek, ki smo ga preživeli s tabo, v tvoji družbi. Med nami, tvojimi sodelavkami in sodelavci, je s tvojim odhodom zavezala praznina, ki je v tem trenutku še ne dojemamo. Dragi Jasmina, pogrešamo tvojo pozitivno energijo in tvoj nasmeh. Za vedno boš zapisana v naših srcih. Spomin nate bo ostal večni.

Sodelavci Uprave RS za vojaško dediščino

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7700 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 26. decembra 2022.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

RAZPIS

ZMOREŠ TUDI TI ...

Enota za specialno delovanje objavlja razpis za popolnitev delovnih mest v:

ČETI ZA SPECIALNO DELOVANJE

- vojak ali podčastnik operater
- častnik poveljnik bojne skupine

ČETI ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA

- vojak ali podčastnik za podporo ali bojno podporo
- vojak ali podčastnik vezist
- vojak ali podčastnik informatik
- častnik poveljnik logističnega voda
- častnik poveljnik vezističnega voda

Obrazec za prijavo najdete na intranetnih straneh Ministrstva za obrambo. Izpoljenega pošljite do 31. januarja 2023 na naslov Enota za specialno delovanje, Bleiweisova cesta 32, 4000 Kranj ali na elektronski naslov specialne.sile@mors.si.

Izbor kandidatov za pripadnika specialnih sil Slovenske vojske bo marca 2023. Osnovno usposabljanje kandidatov za pripadnika Enote za specialno delovanje bo potekalo od aprila do septembra 2023.

Dodatne informacije: 04/290 13 91, 01/895 68 11, specialne.sile@mors.si in intranet Ministrstva za obrambo.

